

Erstatningsnævnet

Årsberetning

2005

Erstatningsnævnet
Civilstyrelsen, Gyldenløvesgade 11, 2. sal, 1600 København V
Telefon 33 92 33 34 Telefax 39 20 45 05
erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk
www.erstatningsnaevnet.dk

1	Indledning	5
2	Lovgrundlaget og nævnets sammensætning	5
3	Sekretariatet og sekretariatets arbejde	6
4	Talmæssige oplysninger vedrørende 2005	6
5	Opfyldelse af nævnets og sekretariatets mål for 2005	10
6	Hvad betaler nævnet erstatning for?	11
7	Konkrete afgørelser fra nævnet	12
7.1	Indledning	12
7.2	Offererstatningslovens § 1 – lovens område	12
7.2.1	Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven	12
7.2.2	Direkte og indirekte skadelidte	13
7.2.3	Årsagssammenhæng og påregnelighed	14
7.2.4	Erstatning for tingskade	14
7.3	Offererstatningslovens § 6 a	15
7.3.1	Nedsættelse pga. egen skyld eller accept af risiko	15
7.4	Offererstatningslovens § 7 – fradrag i erstatningen på grund af betaling fra anden side	15
7.5	Offererstatningslovens § 10	16
7.5.1	For sen anmeldelse	16
7.5.2	Politianmeldelse i sager vedr. plejepersonale mv.	18
7.5.3	Medvirken til politiets opklaring af sagen	18
7.5.4	Krav ikke gjort gældende i retten	19
7.6	Offererstatningslovens § 11 a – Erstatningsnævnets stillingtagen til sager, hvori der foreligger dom	19
7.7	Offererstatningslovens § 13 – toårsfristen	20
7.8	Offererstatningslovens § 14, stk. 1, – sagens oplysning for nævnet	22
7.9	Offererstatningslovens § 15, stk. 2, - advokatrepræsentation og dækning af udgifterne hertil	26
7.10	Erstatningsansvarslovens § 1	27
7.10.1	Helbredelsesudgifter og "andet tab"	27
7.11	Erstatningsansvarslovens § 5	29
7.11.1	Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde	29
7.12	Erstatningsansvarslovens § 7 – fastsættelse af erhvervsevnetabserstatning	30
7.12.1	Fastsættelse af årsløn	30
7.13	Erstatningsansvarslovens § 15, stk. 3, – regulering af erstatnings- og godtgørelsesbeløb	30
7.14	Erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, – forrentning af godtgørelse og erstatning	31
7.15	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 og 2, - tortgodtgørelse	32
7.15.1	Frihedsberøvelser	32

7.15.2	Æreskrænkelser	32
7.15.3	Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.	33
7.16	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, – krænkelsergodtgørelse	35
7.17	Erstatningsansvarslovens § 26 a – godtgørelse til efterladte.....	36

Bilag:

1. Oversigt over de enkelte straffelovsovertrædelsers forekomst
2. Oversigt over de tilkendte erstatninger fordelt på erstatningsposter
3. Oversigt over meddelte afslag

1 INDLEDNING

Efter Erstatningsnævnets forretningsorden skal nævnet hvert år inden den 1. juli afgive en beretning til justitsministeren om nævnets virksomhed i det foregående år. Beretningen skal offentliggøres.

Denne beretning foreligger hermed for året 2005. Beretningen redegør for nævnets sammensætning samt nævnets og sekretariatets arbejde i løbet af beretningsåret. Beretningen indeholder desuden resumé af en række konkrete afgørelser fra nævnet til belysning af nævnets praksis ved administrationen af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser – i det følgende offererstatningsloven.

Det er Erstatningsnævnets håb, at beretningen kan medvirke til at udbrede kendskabet til offererstatningsloven, og til hvordan den administreres.

Beretningen er tillige tilgængelig på Erstatningsnævnets hjemmeside www.erstatningsnaevnet.dk, hvor også beretningerne for 1999–2004 og en del materiale om nævnet i øvrigt er tilgængeligt.

2 LOVGRUNDLAGET OG NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Erstatningsnævnet blev etableret i 1976. Nævnet træffer afgørelser vedrørende ansøgninger om erstatning i henhold til offererstatningsloven, lovbekendtgørelse nr. 688 af 28. juni 2004.

Nævnet består af tre medlemmer og har i 2005 – ligesom i 2004 – haft følgende sammensætning:

- ❖ Landsdommer Michael Lerche (formand),
- ❖ Ankechef i Ankestyrelsen Karen de Brass (efter indstilling fra socialministeren),
og
- ❖ Advokat Klaus Kastrup-Larsen (efter indstilling fra Advokatrådet).

Som stedfortræder for formanden har landsdommer Otto Hedegaard Madsen været udpeget. Ankechef Henrik Horster har været udpeget som stedfortræder for ankechef Karen de Brass og advokat Mads Krarup som stedfortræder for advokat Klaus Kastrup-Larsen.

Nævnet er med virkning fra den 15. oktober 2004 organisatorisk placeret under Civilstyrelsen, der er en styrelse under Justitsministeriet. Civilstyrelsens andre kontorer behandler sager om fri proces, fonde, retsinformation m.v. Civilstyrelsen ledes af en direktør, der har det overordnede ansvar for Erstatningsnævnets sekretariats økonomiske, administrative og personalemæssige forhold. Nævnets sekretariat ledes af en sekretariatschef, der for så vidt angår afgørelserne i de konkrete sager alene refererer til nævnet og nævnets formand. Hele Civilstyrelsen – og dermed også Erstatningsnæv-

nets sekretariat – er siden den 6. juni 2005 blevet samlet i Gyldenløvesgade 11, 2.-5. sal, 1600 København V. Nævnets sekretariat er derfor i juni 2005 fraflyttet sekretariatets tidligere lokaler i Borgergade 28, 2. sal, 1300 København K.

Nævnet har i 2005 afholdt 9 møder, hvorunder der er behandlet omkring 130 sager. Nævnets medlemmer har herudover modtaget omkring 406 sager i cirkulation, jf. afsnit 3 nedenfor.

3 SEKRETARIATET OG SEKRETARIATETS ARBEJDE

Sagsbehandlingen i nævnet varetages af et sekretariatet, der er stillet til rådighed af Justitsministeriet, jf. § 4 i bekendtgørelse nr. 797 af 12/8 2005 om forretningsordenen for Erstatningsnævnet.

Sekretariatet sørger for sagernes forberedelse, herunder udarbejdelse et resumé af sagen og en indstilling til nævnet om sagens afgørelse. Når en indstilling er udarbejdet, vurderes sagen af sekretariatschefen og herefter af nævnet, enten ved cirkulation af resuméet og indstillingen blandt nævnets medlemmer eller på et møde. I henhold til forretningsordenen kan visse sagstyper afgøres af formanden alene uden forelæggelse for nævnet. En række sager kan desuden afgøres af sekretariatschefen alene uden forelæggelse for formanden eller nævnet. Endelig har den enkelte sagsbehandler en vis adgang til selv at afgøre en række nøje afgrænsede sager.

Sekretariatet blev indtil den 15. maj 2005 ledet af sekretariatschef, cand. jur. Gerd Sinding. Den 23. maj 2005 tiltrådte fuldmægtig i Justitsministeriet, cand. jur. Rasmus Blaabjerg, som ny sekretariatschef. Sekretariatet har i 2005 desuden bestået af de juridiske fuldmægtige, Tanja Moon Leisner (til den 31. marts og igen fra den 21. september 2005), Berit Jakobsen (til den 1. december), Louise Isabell Pansa, Lise Bitsch (fra den 21. februar), Christian Buch Sørensen (fra den 14. marts), Palle Møller Sørensen (fra den 5. september), Nina Grønbæk Ringsted (fra den 15. september, udlånt fra Justitsministeriet), Lisbeth Jensen (fra den 1. oktober), Louise Marie Jespersen (fra den 14. november), afdelingsleder Kirsten Hastrup, overassistenterne Irma Brødsgaard, Lene Holm, Marianne Riising og Rikke Bisgaard (til den 17. maj) samt et antal juridiske studerende. Desuden har 1-2 fuldmægtige fra Justitsministeriets departement gjort delt tjeneste i nævnet ca. 1 dag om ugen hver.

Som sagkyndig konsulent vedrørende tandskader, har overtandlæge lic. odont. Jens Thorn, Esbjerg, været tilknyttet nævnet indtil den 21. april 2005. Ledende overtandlæge, lic. odont. Troels B. Folkmar, Viborg Sygehus, er herefter tiltrådt som ny tandlægekonsulent for nævnet.

4 TALMÆSSIGE OPLYSNINGER VEDRØRENDE 2005

Erstatningsnævnet har i 2005 modtaget 3.437 ansøgninger om erstatning. På grund af ændrede opgørelsesmetoder medio april 2004 kan tallene for 2005 og 2004 ikke umiddelbart sammenholdes. Korrigeret for den ændrede opgørelsesmetode udgør det sammenlignelige tal for 2004 ca. 3.150 erstatningssager. Der har således været en stig-

ning i antallet af erstatningssager fra 2004 til 2005 på ca. 9 pct. De nye opgørelsesmetoder fra og med 2004 indebærer endvidere et vist statistikbrud i forhold til tidligere år, hvorfor sagsantallet disse år ikke umiddelbart kan sammenholdes med tallene for 2004 og 2005.

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af modtagne ansøgninger i årene 2001-2005:

	2001	2002	2003	2004	2005
Modtagne ansøgninger	3.228	3.292	3.280	3.150	3.437

Ved udgangen af december 2005 udgjorde det samlede antal uekspederede sager 1.253 mod 948 ved udgangen af 2004.

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af uekspederede sager ved årets udgang i perioden 2001-2005:

	2001	2002	2003	2004	2005
Uekspederede sager ultimo året	1.355	1.168	444	948	1.253

Ved opgørelsen af liggetiden i nævnet – dvs. den tid der går, fra en sag modtages i nævnet, til sagsbehandlingen påbegyndes – har nævnet hidtil skelnet mellem såkaldte forlodssager og andre sager. Forlodssager er mere simple sager, der ved visitation vurderes at kunne afgøres på det foreliggende grundlag (bl.a. sager, hvor ansøger har retskrav på erstatningen), og som derfor udtages til hurtig behandling. Forlodssager behandles som udgangspunkt inden en måned fra sagens modtagelse i nævnet. I 2005 udgjorde andelen af sager, der ved visitation blev udtaget til forlods behandling – ca. 31 pct. af det samlede antal modtagne sager.

Oplysningerne om liggetiden omfatter således ikke disse 31 pct. af sagerne, der som udgangspunkt er blevet behandlet inden for en måned.

Liggetiden i nævnet udgjorde ved udgangen af 2005 op til 7 måneder mod en liggetid på op til 6 måneder ved udgangen af december 2004.

Civilstyrelsen har i 2005 nedsat en arbejdsgruppe, der skal undersøge, hvordan Erstatningsnævnet i fremtiden vil kunne redegøre for den samlede sagsbehandlingstid i nævnets sager, idet nævnet tidligere alene har kunnet afgive oplysninger om den tid, der går fra en sag modtages i nævnet, til sagsbehandlingen påbegyndes – den såkaldte liggetid.

Nævnet har som led i dette arbejde – og til belysning af sagsbehandlingstiden i nævnet i 2005 – i efteråret 2005 foretaget en gennemgang af 53 tilfældigt udvalgte sager, hvori nævnet har truffet endelig afgørelse i perioden fra den 01-01 til den 31-07-2005. Der er ikke i undersøgelsen af sagsbehandlingstiden skelnet mellem såkaldte forlodssager og andre erstatningssager.

Undersøgelsen viser, at den gennemsnitlige (brutto)sagsbehandlingstid – dvs. den samlede sagsbehandlingstid inkl. liggetiden – i de gennemgåede 53 sager udgjorde ca. 198 dage – dvs. ca. 6,5 måneder. I undersøgelsen indgår som nævnt også forlodssager uden nogen opgjort liggetid, men hvis resultatet af undersøgelsen sammenholdes med liggetiden i 2005 for de nævnssager, der ikke behandlede forlods – og hvor liggetiden kunne være op til ca. 7 måneder – viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid, at nævnet i langt hovedparten af sagerne traf afgørelse kort tid efter, at nævnet havde påbegyndt sagsbehandlingen.

I 2 af de 53 sager har nævnet forelagt sagen for Arbejdsskadestyrelsen. Høringstiden hos Arbejdsskadestyrelsen udgjorde i disse 2 sager henholdsvis 556 dage og 816 dage, og den samlede sagsbehandlingstid udgjorde henholdsvis 810 og 1181 dage. Hvis disse 2 sager ikke medtages ved beregningen af sagsbehandlingstiden, udgjorde nævnets gennemsnitlige (brutto)sagsbehandlingstid ca. 167 dage – dvs. ca. 5,5 måneder.

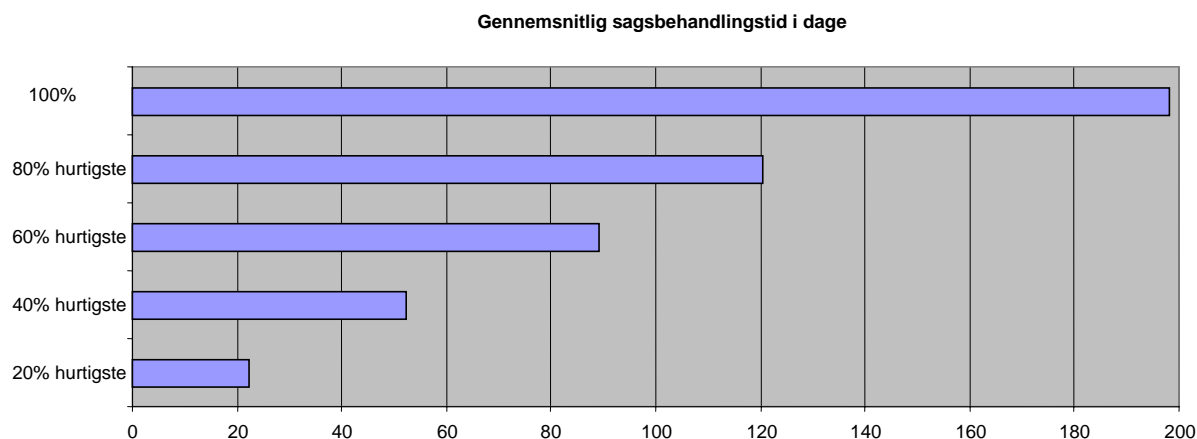
I 11 (21 pct.) af de 53 gennemgåede sager udgjorde sagsbehandlingstiden under 30 dage.

I 7 af sagerne (13 pct.) udgjorde sagsbehandlingstiden mere end 300 dage. I 3 af disse sager har sagen på ansøgers foranledning været genoptaget i nævnet mere end én gang. I 2 af de 3 sager har nævnet forelagt sagen for Arbejdsskadestyrelsen. Som anført ovenfor, udgjorde høringstiden hos Arbejdsskadestyrelsen i disse 2 sager henholdsvis ca. 1½ år og 2¼ år.

I 11 (21 pct.) af sagerne har nævnet genoptaget sagsbehandlingen en eller flere gange. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i genoptagelsessagerne – dvs. den tid, der går fra modtagelsen af anmodningen om genoptagelse, til nævnet træffer afgørelse i sagen – udgjorde ca. 63 dage.

Der er foretaget høringer af ansøger (eventuelt ansøgers advokat) eller andre myndigheder mv. i 10 sager (19 pct.). Den gennemsnitlige samlede høringstid udgjorde ca. 157 dage. Hvis man ser bort fra de 2 sager, hvor der er sket forelæggelse af sagen for Arbejdsskadestyrelsen, udgjorde høringstiden i de resterende 8 sager gennemsnitligt 25 dage.

Figuren nedenfor viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de gennemgåede 53 sager

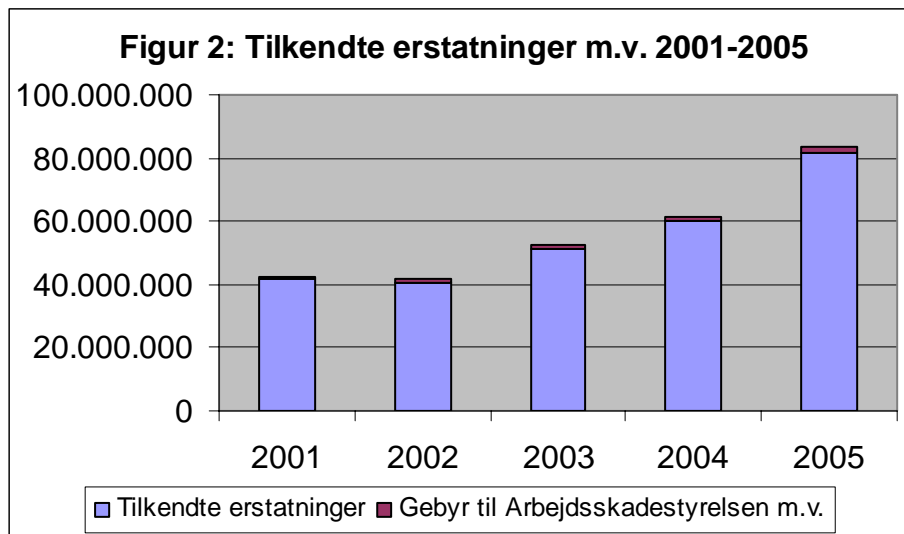

Civilstyrelsen har i januar 2006 implementeret et nyt fælles journalsystem. Det nye journalsystem skal bl.a. gøre det muligt for nævnet fremover at redegøre løbende for sagsbehandlingstiden i nye sager.

Nævnet har i 2005 tilkendt erstatning med i alt 81.689.234 kr., hvortil kommer gebyrer til Arbejdsskadestyrelsen, honorarer for lægeerklæringer mv. med i alt 2.002.365 kr., således at der i alt er tilkendt 83.691.599 kr.¹. I medfør af offererstatningslovens § 17 er det i 2005 lykkedes politiet at inddrive i alt 9.345.901 kr. fra skadevolderne, svarende til 11,4 pct. af det, der inkl. renter i alt er udbetalt i 2005 til ansøgerne via politiet.

Udviklingen i de udbetalte erstatninger i årene 2000-2005 fremgår nedenfor af figur 2. Som bilag til årsberetningen er endvidere vedhæftet et skema, der viser fordelingen på de enkelte poster af den udbetalte erstatning fra staten i 2005.

¹ Ifølge Rigspolitchefen er det alene muligt at oplyse hvilket samlet beløb *inkl. renter*, politiet i 2005 har udbetalt i henhold til offererstatningsloven. Der er i 2005 gennem politiet samlet udbetalt 82.349.341 kr.

Da Erstatningsnævnet som anført ovenfor med virkning fra den 15. oktober 2004 organisatorisk er placeret under Civilstyrelsen, har sekretariatet ikke i 2005 haft nogen særskilt bevilling. Oplysninger om Erstatningsnævnets økonomiske forhold skal derfor søges i Civilstyrelsens årsrapport for 2005.

5 OPFYLDELSE AF NÆVNETS OG SEKRETARIATETS MÅL FOR 2005

Som det fremgår ovenfor, har det ikke været muligt at opnå de mål for sagsudviklingen i 2005, som nævnet tidligere har opstillet. I nævnets indsatspunkter for 2005 blev det således bl.a. fastsat som mål, at antallet af uekspederede sager skulle reduceres til 775 sager pr. 1. juni 2005 til 650 sager pr. 1. december 2005.

På baggrund af den negative udvikling i bl.a. antallet af uekspederede sager i nævnet, har nævnet sammen med Civilstyrelsen og Justitsministeriet i september 2005 tilrettelagt en samlet handlingsplan for en varig nedbringelse af sagsbehandlingstiderne i Erstatningsnævnet.

Handlingsplanen indeholder bl.a. en nærmere beskrivelse af årsagerne til den stigning, der har været i antallet af uekspederede sager i 2005.

Handlingsplanen fastsætter endvidere en række initiativer, der på henholdsvis kort og længere sigt er iværksat eller tilrettelagt med henblik på en varig nedbringelse af nævnets sagsbehandlingstider.

På kort sigt drejer det sig først og fremmest om en betydelig personaletilførsel til nævnets sekretariat – svarende til en forøgelse på ca. 50 pct. Det nye personale er blevet tilført sekretariatet i slutningen af september 2005. Da en del af nævnets sager omfatter vanskelige faktiske og juridiske problemstillinger inden for blandt andet strafferet, bevisbyrdeproblematik, erstatningsret, forsikringsret, forvaltningsret, socialret mv., er der en vis oplæringsperiode, før nye medarbejdere bliver fortrolige med nævnets område og i fuldt omfang kan medvirke til at nedbringe sagsbehandlingstiden.

Bl.a. som følge af den nævnte midlertidige personalemæssige styrkelse af nævnets sekretariat, er det lykkedes at nedbringe antallet af uekspederede sager fra 1.523 ved udgangen af september 2005 til 1.253 ved udgangen af december 2005 – svarende til en reduktion på ca. 18 pct. Liggetiden er i samme periode reduceret fra at udgøre op til ca. 9 måneder til at udgøre op til 7 måneder.

Målet med de samlede initiativer i den nævnte handlingsplan fra september 2005 er bl.a. at nedbringe antallet af uekspederede sager i nævnet til under 450 sager ved udgangen af 2006. Nævnet så meget gerne, at antallet af uekspederede sager bliver reduceret yderligere end målsætningstallet for udgangen af 2006. Imidlertid er det nævnets opfattelse, at den opstillede målsætning for 2006 må betegnes som meget ambitiøs set i forhold til sagsantallet samt berettigede krav til korrekte og holdbare afgørelser sammenholdt med de ressourcer, som er til rådighed. Sekretariatets personalemæssige og økonomiske ressourcer, er – uanset den markante forøgelse heraf i efteråret 2005 – betydelig mindre end de tilsvarende ressourcer, som er til rådighed for sammenlignelige danske nævn eller de tilsvarende Erstatningsnævn i Norge og Sverige.

6 HVAD BETALER NÆVNET ERSTATNING FOR?

Erstatningsnævnet betaler erstatning for personskade som følge af overtrædelser af straffeloven og for visse afgrænsede personlige ejendele samt mindre kontantbeløb, der er blevet ødelagt, eller som mistes i forbindelse med straffelovsovertrædelser. Nævnet betaler ikke i øvrigt erstatning for tingsskade, medmindre straffelovsovertrædelser er begået af den personkreds, der er nævnt i offererstatningslovens § 3, der hovedsageligt omfatter personer, der er tvangsansbragt i institutioner under Kriminalforsorgen. Nævnet betaler ikke erstatning i forbindelse med færdselsforseelser, overtrædelse af politivedtægten og andre lovovertrædelser, der ikke er omfattet af straffeloven.

I det omfang ansøgerens krav betales af skadevolderen eller arbejdsskadeforsikringen, betaler nævnet ikke erstatning. Dette følger direkte af bestemmelserne i offererstatningslovens § 7, stk. 1, og arbejdsskadeforsikringslovens § 77. Nævnet betaler heller ikke erstatning for konkrete udgifter, f.eks. helbredelsesudgifter og udgifter som følge af beskadiget beklædning, hvis disse udgifter dækkes af ansøgerens forsikringselskab eller af andre, jf. herved offererstatningslovens § 7.

I øvrigt betaler nævnet erstatning efter dansk rets almindelige regler. Det betyder bl.a., at erstatningen udmåles efter reglerne i erstatningsansvarsloven, og at nævnet har mulighed for at nedsætte erstatningen eller helt lade den bortfalde, hvis ansøgeren har udvist en egen skyld, der berettiger til det.

7 KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET

7.1 INDLEDNING

I det følgende er refereret afgørelser, som nævnet har fundet er af mere almen eller principiel betydning. Som påpeget i tidligere årsberetninger, kan der ved en sådan gennemgang af udvalgte sager ikke være tale om noget repræsentativt udsnit af de flere tusind sager, som nævnet har påkendt i 2005.

7.2 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1 – LOVENS OMRÅDE

7.2.1 Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven

Som omtalt ovenfor betaler nævnet kun erstatning for skader, der er sket som følge af overtrædelse af straffeloven. Hvis dette spørgsmål ikke er afgjort ved dom, foretager nævnet en selvstændig vurdering af, hvorvidt den anmeldte hændelse falder inden for straffelovens område, både for så vidt angår det objektive gerningsindhold og det subjektive forsæt.

N.j.nr. 13-00144-2005 I forbindelse med en musikfestival blev ansøger påkørt af et motorredskab (en golfvogn), mens hun lå og sov i sit telt på festivalens campingplads. Skadevolderen blev ved byretten dømt for overtrædelse straffelovens § 293, stk. 1, (brugstyveri) og færdselslovens § 53, stk. 1, (spirituskørsel) ved uberettiget at have brugt golfvognen, som tilhørte en golfklub beliggende i nærheden af festivalpladsen, og ved at have ført golfvognen med en promille, der oversteg 1,2. Nævnet fandt, at forholdet var omfattet af offererstatningsansvarsloven, jf. § 1. Nævnet lagde herved vægt på, at skadevolderen ved sin handling – ud over overtrædelse af straffelovens § 293, stk. 1, og færdselslovens § 53, stk. 1, – ligeledes havde gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 252 om forsætlig fareforvoldelse eller muligvis § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse, og at ansøger i den forbindelse havde lidt personskade.

I **n.j.nr. 11-02378-2004** afslog nævnet ansøgers krav om erstatning, idet retten i sagen havde fundet, at den person, som ansøger havde udpeget som skadevolder, var straffri i henhold til straffelovens § 13, stk. 2. I forbindelse med indgriben i en slåskamp satte ansøger sig ovenpå en af deltagerne i slåskampen (A) for at holde denne nede. Ansøger tog i den forbindelse fat om halsen på den pågældende. Da den tiltalte i sagen kom til stedet, så han sin kammerat (A) ligge på jorden, mens ansøger sad ovenpå kammeraten og tog kvælertag på ham. Tiltalte så ikke, hvad der var gået forud for dette. Episoden fik tiltalte til at sparke ansøger hårdt i ansigtet en gang, hvorved ansøger bl.a. fik et brud på næsen. Retten fandt, at tiltalte ved at have sparket ansøger havde overtrådt straffelovens § 244. Tiltaltes spark fandtes at have overskredet grænserne for lovlig nødværge, og tiltalte kunne derfor ikke anses for at være straffri efter straffelovens § 13, stk. 1. Tiltaltes overskridelse af grænserne for lovlig nødværge fandtes derimod at være rimeligt begrundet i den skræk, som ansøgers angreb på A havde fremkaldt, hvorfor retten fandt tiltalte straffri i medfør af straffelovens § 13, stk. 2. Under hensyn til, at tiltalte af retten fandtes at være straffri, jf. straffelovens § 13, stk. 2, afslog nævnet ansøgers krav om erstatning. Nævnet henviste i sin afgørelse til offererstatningslovens § 1, hvorefter nævnet kun kan betale erstatning og godtgørelse for personskade, der er sket ved overtrædelse af straffeloven. Afgørelsen er i overens-

stemmelse med forarbejderne til offererstatningsloven, jf. herved betænkning nr. 751/1975, side 34.

7.2.2 Direkte og indirekte skadelidte

Nævnet betaler som udgangspunkt kun erstatning til ansøgere, der er direkte forurettede ved en straffelovsovertrædelse. Det vil sige, at man ikke kan få erstatning, hvis man blot har været vidne til en straffelovsovertrædelse. Man kan imidlertid have været så tæt på begivenhedernes centrum, at man som indirekte skadelidt alligevel er erstatningsberettiget. Der henvises herom til årsberetningen for 2003, afsnit 7.1.3.

N.j.nr. 11-03565-2005 Ansøger havde i forbindelse med sit arbejde som pædagog-medhjælper og pedel tidligere været udsat for vold, idet en af skolens elever under tumult med ansøger havde sparket ansøger i ansigtet, hvorved ansøger bl.a. pådrog sig lændesmerter. Ved en episode ca. 3 måneder senere var en af ansøgers kollegaer udsat for trusler af samme elev. Som følge af episoden med ansøgers kollega sygemeldte ansøger sig, idet han ikke længere følte, at han kunne bestride sit job. Ansøger søgte i den anledning nævnet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Nævnet afslog at yde erstatning i anledning af truslerne fremsat over for ansøgers kollega. Nævnet henviste i den forbindelse til, at skaden ikke var sket ved en overtrædelse af straffeloven i forhold til ansøger, jf. offererstatningsansvarslovens § 1. Nævnet lagde herved vægt på, at ansøger efter det oplyste ikke havde været til stede i forbindelse med episoden.

N.j.nr. 11-03066-2005 Ansøger var ansat i et posthus, hvor hun var til stede i forbindelse med et røveri. Røveriet foregik ved, at gerningsmanden kontaktede en af ansøgers kollegaer ved at give hende en seddel, hvorefter han sagde "læs". Det fremgik af sedlen, at der var tale om et røveri, og at der var anbragt en tidsindstillet bombe i lokalet, som ville blive udløst, hvis ekspedienten ikke adlød. Gerningsmanden sagde ikke yderligere under forløbet. Efter at have fået penge udleveret, gik gerningsmanden roligt mod udgangen. Ansøger havde ikke lagt mærke til røveriet, men fik først kendskab hertil, efter at gerningsmanden havde forladt posthuset. Ansøger søgte om krænkelsesgodtgørelse. Nævnet afslog at tilkende godtgørelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, idet ansøger ikke fandtes at have været udsat for en straffelovsovertrædelse. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at det forhold, at gerningsmanden havde efterladt en plasticpose i lokalet, ikke kunne medføre, at bombetruslen ansås for fremsat over for ansøger. Nævnet fandt således ikke, at gerningsmanden kunne anses for at have haft forsæt til, at bombetruslen skulle udbredes til en videre kreds, herunder til ansøger. Nævnet lagde endvidere vægt på, at ansøger først blev bekendt med røveriet og de skriftlige trusler, efter at røveriet havde fundet sted, og at ansøger ligeledes derfor ikke kunne anses som forurettet ved episoden.

I sagen **n.j.nr. 13-00075-2004** fik ansøgeren ligeledes afslag på erstatning, idet nævnet ikke fandt, at der var sket en overtrædelse af straffeloven i forhold til hende. Gerningsmanden blev dømt for røveri ved i en forretning ved under trussel med en gaspistol at have truet personalet til at udlevere omkring 12.000 kr., idet han, der var maskeret, holdt pistolen i hånden, samtidig med at han råbte "det er et røveri, åbn kassen" ligesom han klikkede med pistolen, hvorefter han tilegnede sig pengene fra kassen. Ansøgeren havde forklaret til politiet, at hun var til stede i forretningen som

kunde. Hun gik bakerst i forretningen, da hun hørte noget larm og tumult fra kasserne og en person, som råbte "få nu det kasseapparat åbnet". Hun blev stående lidt tilbage-trukket i lokalet og kunne herfra se gerningsmanden, der med en pistol forsøgte at true kassedamen til at åbne kasseapparatet. Herefter skubbede han kassedamen til side og forsøgte forgæves at åbne kasseapparatet, hvorefter han tog kasseapparatet og løb ud af forretningen med det. Ved afgørelsen om at afslå erstatning, lagde nævnet vægt på, at ansøgeren alene havde været vidne til røveriet. Ansøger havde således ikke selv været udsat for trusler eller lignende i forbindelse med røveriet og kunne derfor ikke anses for at være forurettet.

7.2.3 Årsagssammenhæng og påregnelighed

For at kunne få erstatning fra nævnet må der være årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og skaden, ligesom skaden i medfør af de almindelige erstatningsretlige regler må være en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen.

N.j.nr. 10-00063-2005 Ansøgeren søgte om erstatning i forbindelse med sin hustrus død. Nogle ukendte gerningsmænd havde affyret en chrysantembombe i den opgang, hvor ansøgeren boede sammen med sin hustru. Bomben var så kraftig, at samtlige døre i opgangen blev sprængt ind i lejlighederne. Ved sprængningen fik ansøgerens hustru, der var 72 år og svækket, et chok og døde heraf samme dag. Sagen blev af politiet behandlet som en sag om groft hærværk. Nævnet fandt, at det kunne lægges til grund, at der tillige var sket en overtrædelse af straffelovens § 252 om fareforvoldelse, og at døden havde været en følge heraf. Nævnet fandt derimod ikke, at døden i det konkrete tilfælde var en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen. Ansøgeren fik derfor afslag på erstatning.

En lidt speciel sag forelå i **n.j.nr. 11-03225-2005**. Ansøger blev i juni 1990 udsat for vold, som medførte tandskade på flere tænder. Nævnet tilkendegav i januar 1991 at ville betale for *enten* en 4-leddet bro til erstatning af tænderne *eller* en implantatbehandling, som foreslået af ansøgers tandlæge. Nævnet gjorde udtrykkeligt opmærksom på, at betalingen for implantatbehandlingen ville ske til fuld og endelig afgørelse, idet der var risiko for, at behandlingen ville være fejlslagen, ligesom der ville være usikkerhed omkring holdbarheden og prognosen for tandbehandlingen. Dette skyldtes, at implantatbehandling på det pågældende tidspunkt var en forholdsvis ny behandlingsteknik til erstatning af tænder eller fastholdelse af proteser. Nævnet skrev derfor, at ansøgeren selv måtte bære risikoen for eventuel fejlslagen implantatbehandling. Ansøger valgte implantatbehandlingen, og nævnet tilkendte i februar 1991 24.590 kr. i erstatning for udført behandling. I januar 2005 søgte ansøger om betaling af en fastsiddende bro, idet implantaterne nu var løsnet og kæbeknoglen ikke længere god nok til implantatbehandling. Nævnet afslog ansøgningen. Nævnet henviste til, at sagen allerede var afgjort til fuld og endelig afgørelse i 1991 på grund af usikkerheden omkring implantatbehandlingen.

7.2.4 Erstatning for tingsskade

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 2, kan der som udgangspunkt kun tilkendes erstatning for tingsskade i form af erstatning for tøj og andre sædvanlige personlige

ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden blev forvoldt.

Efter offererstatningslovens § 3, stk. 1, ydes der imidlertid erstatning for tingskade – uanset om der samtidig er forvoldt personskade – hvis tingskaden er forvoldt af den i bestemmelsens nr. 1-6 nævnte personkreds. Det drejer sig bl.a. om personer, der er tvangsanbragt på institution under Kriminalforsorgen, er anholdt med henblik på fængsling eller er varetægtsfængslet, samt personer som er tvangsindlagt på psykiatrisk hospital mv. Erstatning ydes i medfør af § 3, stk. 2, for skade, der forvoldes på institutionens område eller under ophold uden for dette med tilladelse eller i forbindelse med udeblivelse eller undvigelse.

Anvendelsen af bestemmelsen forudsætter, at skadelidte har godtgjort eller sandsynliggjort med den fornødne sikkerhed, at skadevolder er en person, som er omfattet af den nævnte personkreds.

N.j.nr. 11-04954-2005 Skadevolder var dømt for under udgang fra Vridsløse Statsfængsel at have indfundet sig i ansøgers lejlighed, hvor skadevolder udøvede grov vold mod ansøger samt hærværk mod inventaret i lejligheden. Nævnet tilkendte i medfør af offererstatningslovens § 3, stk. 2, og i overensstemmelse med landsrettens dom, bl.a. ansøger erstatning på 10.000 kr. for tingskade i form af ødelagt inventar.

7.3 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6 A

7.3.1 Nedsættelse pga. egen skyld eller accept af risiko

Efter offererstatningslovens § 6 a finder dansk rets almindelige regler om skadevolderens erstatningsansvar, herunder om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade, tilsvarende anvendelse.

N.j.nr. 11-03370-2005 Ansøger var blevet slået i ansigtet af ukendte gerningsmænd og havde herved brækket næsen. Nævnet afslog i medfør af offererstatningslovens § 6 a at yde erstatning, idet kravet måtte anses som bortfaldet på grund af ansøgers egen skyld. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger i landsretten var blevet dømt for umiddelbart inden tilskadekomsten at have forsøgt at voldtage en kvinde, og at volden mod ham var blevet udøvet med henblik på at forhindre voldtægten.

7.4 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7 – FRADRAG I ERSTATNINGEN PÅ GRUND AF BETALING FRA ANDEN SIDE

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, betaler nævnet ikke erstatning, hvis ansøgers skade godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning. Nævnet betaler endvidere ikke erstatning, i det omfang skaden er en arbejdsskade og godtgøres af arbejdsgiverens forsikring, jf. herved arbejdsskadesikringslovens § 77.

N.j.nr. 11-04149-2005 Ansøger havde siddet i et S-tog, da der blev kastet en sten mod toget. Stenen gik igennem vinduet ved ansøgers plads og ramte ansøger i hove-

det. Nævnet lagde til grund, at forholdet udgjorde en overtrædelse af straffelovens § 252 om forvoldelse af nærliggende fare for nogens liv eller førlighed. Ansøger søgte om godtgørelse for svie og smerte samt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og forlænget uddannelse. Nævnet afslog ansøgningen i medfør af offererstatningslovens § 7, stk. 1, da forholdet måtte anses for omfattet af jernbaneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1171 af 02-12-2004. Efter jernbanelovens § 13, stk. 1, skal jernbanevirksomheden erstatte skader på passagerer, for hvem der ikke på grund af tjenesteforhold til jernbanevirksomheden eller infrastrukturforvalteren gælder særlige erstatningsregler, hvis skaden er en følge af en begivenhed i forbindelse med jernbanebefordring under passagerens ophold i tog eller under dennes ind- eller udstigning. Nævnet henviste derfor ansøger til at fremsætte sit krav om erstatning over for DSB.

7.5 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10

7.5.1 For sen anmeldelse

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det en betingelse for at få erstatning fra staten, at straffelovsovertrædelsen er anmeldt til politiet uden unødigt ophold. Efter nævnets praksis anses dette som udgangspunkt for at være inden for 24 timer fra gerningstidspunktet.

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 2, kan bestemmelsen i stk. 1 fraviges, hvis forholdene taler for det. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en ansøger på grund af sin tilstand, f.eks. bevidstløshed, har været ude af stand til at indgive politianmeldelse. I så fald regnes fristen for at indgive politianmeldelse først fra det tidspunkt, hvor det var muligt for ansøger at indgive anmeldelse. Også i andre tilfælde kan der på grund af sagens konkrete omstændigheder være grundlag for at se bort fra fristen, jf. nærmere årsberetningen for 2003, afsnit 7.4.1. Det vil normalt være en forudsætning for, at der kan bortses fra fristen, at ansøger i øvrigt har taget de nødvendige forholdsregler og f.eks. opsøgt skadestuen eller anden lægehjælp i umiddelbar forbindelse med skaden.

Frygt for repressalier er efter lovens forarbejder jf. betænkning nr. 751/1975, side 37, ikke en gyldig grund til at undlade at foretage politianmeldelse uden unødigt ophold.

Hvis det på trods af sen anmeldelse lykkes for politiet at identificere gerningsmanden, ser nævnet i almindelighed bort fra, at anmeldelsen ikke er indgivet uden unødigt ophold i henhold til offererstatningslovens § 10, stk. 1.

N.j.nr. 11-02555-2004 Ansøger, en 47-årig kvinde, blev den 01-05-2004 om aftenen – på vej hjem fra en ven – tildelt et kraftigt slag/skub på øverste del af ryggen, hvorved hun faldt. Ansøger pådrog sig ved faldet brud på underkæben samt tandskader. Ansøger var som følge af tilskadekomsten indlagt i fem dage og sygemeldt yderligere frem til den 31-05-2004. På dagen for tilskadekomsten kontaktede politiet ansøger på hospitalet. Kort forinden politiets fremmøde var ansøger blevet bedøvet, hvorfor hun ikke var i stand til at afgive forklaring. Ansøger blev derfor opfordret til at møde på politistationen, "når hun var klar til det", med henblik på anmeldelse af forholdet. Først den 08-06-2004 tog ansøger kontakt til politiet og afgav forklaring. Efter nævnets praksis anses et forhold som udgangspunkt først for anmeldt til politiet, når politiet har modtaget tilstrækkelige oplysninger i sagen til at indlede efterforskning af forholdet. I den konkrete sag anså nævnet ansøgers tilskadekomst for anmeldt den 08-06-2004.

Nævnet meddelte på den baggrund ansøger afslag på erstatning under henvisning til, at anmeldelse 39 døgn efter at forholdet var begået, ikke kunne anses for anmeldelse uden unødigt ophold, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 1. Uanset den omstændighed, at politiet havde oplyst, at ansøger kunne vente med at anmelde forholdet, til hun var "klar til det", fandt nævnet ikke at kunne bortse fra den sene anmeldelse efter offererstatningslovens § 10, stk. 2. Ansøger burde således have anmeldt forholdet til politiet allerede efter udskrivelsen fra sygehuset den 06-05-2004 eller i hvert fald umiddelbart efter ophøret af sygeperioden den 31-05-2004.

N.j.nr. 11-00890-2004 Ansøger blev den 25-09-2000, mens han var på arbejde som lærer, af en 14-årig skadevolder skubbet/slået på brystet, hvorved ansøger faldt ind i en væg. Ansøger led ikke fysisk skade, men blev påvirket psykisk af episoden. Der blev taget kontakt til politiet 12 dage efter episoden, hvor det blev oplyst, at henvendelsen blot var til orientering, da sagen blev behandlet i SSP-regi. Politiet optog ikke egentlig rapport/anmeldelse af forholdet. Nævnet fandt ikke, at der forelå sådanne særlige behandlingshensyn til skadevolder, der talte imod politianmeldelse, eller at skadevolders unge alder kunne begrunde, at nævnet så bort fra den manglende anmeldelse. Nævnet afslog derefter ansøgningen i medfør af erstatningsansvarslovens § 10. Efterfølgende gjorde ansøgers advokat gældende, at det fremgik af kommunens retningslinier, at det ved behandling af voldssager mod ansatte i kommunen var ledelsen, der skulle foranstalte anmeldelse til politiet. Nævnet bemærkede, at det fremgik af forarbejderne til offererstatningsloven, at der i særlige tilfælde kunne ses bort fra for sen anmeldelse. Dette kunne blandt andet ske i de tilfælde, hvor en skadelidte med rimelighed kunne gå ud fra, at en forbrydelse vil blive anmeldt fra anden side. En sådan overbevisning kunne dog kun føre til, at nævnet så bort fra, at anmeldelse var sket for sent, men ikke – som det ansås for at være tilfældet i den konkrete sag – at der slet ikke var foretaget egentlig politianmeldelse. Nævnet fastholdt herefter afslaget med henvisning til offererstatningslovens § 10. Herefter blev der udtaget stævning mod nævnet. Østre Landsret tiltrådte, at der efter de foreliggende oplysninger ikke var grundlag for at antage, at henvendelsen den 06-10-2000 til politiet opfyldte betingelsen om anmeldelse uden unødigt ophold i offererstatningslovens § 10, stk. 1. Landsretten tiltrådte endvidere, at det foreliggende tilfælde ikke var omfattet af de særlige tilfælde, hvor der i medfør af offererstatningslovens § 10, stk. 2, kunne dispenseres fra kravet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, om politianmeldelse uden unødigt ophold.

For så vidt angår ansøgere, der var mindreårige på skadestidspunktet, regner nævnet normalt først anmeldelsesfristen i henhold til offererstatningslovens § 10, stk. 1, fra det tidspunkt, hvor en ansvarlig voksen får kendskab til straffelovsovertrædelsen.

N.j.nr. 12-00304-04 Ansøger, der på skadestidspunktet var 14 år, havde til en fest været udsat for seksuelle overgreb begået af nogle jævnaldrende drenge. Ansøgeren havde ikke straks fortalt nogen om overgrebene, idet hun skammede sig og bebrejdede sig selv for det skete. Ansøger fik efter overgrebene koncentrationsbesvær og selvmordstanker. Først nogle dage efter overgrebene fortalte ansøger sine forældre om hændelsen, og hun påbegyndte psykologbehandling. Forældrene foretog først politianmeldelse af overgrebene efter at være blevet opfordret til det af ansøgers psykolog. Politianmeldelsen blev indgivet 79 døgn efter, at forholdet blev begået, og ca. 2 måneder efter at forældrene var blevet bekendt med overgrebet. Nævnet afslog i medfør af offererstatningslovens § 10, stk. 1, ansøgers ansøgning om godtgørelse og erstatning, idet forholdet ikke var anmeldt til politiet uden unødigt ophold. Nævnet fandt ikke, at

der i sagen forelå sådanne omstændigheder, at nævnet kunne se bort fra den sene anmeldelse, jf. § 10, stk. 2.

N.j.nr. 12-00157-2004 Ansøger var i sommeren 1995 blevet udsat for seksuelle overgreb (analt samleje eller forsøg herpå) udført af en 12-13-årig dreng. Ansøger var på tidspunktet for overgrebene 7-8 år. Forholdet blev af ansøger først anmeldt til politiet i april 2004, da ansøger var 15 år. Politiet foretog sig på grund af gerningsmandens alder på tidspunktet for overgrebene ikke videre i sagen. Ansøgers forklaring om overgrebene var til dels støttet af forklaring afgivet af gerningsmanden til politiet i april 2004. Som begrundelse for den sene anmeldelse af forholdet til politiet blev det af ansøgers advokat anført, at ansøger havde været meget flov over episoden. Ansøger havde derfor forsøgt at glemme episoden frem for at bearbejde den med de deraf følgende psykiske problemer. Ansøger havde ikke fortalt nogen om overgrebet før kort før politianmeldelsen. Forholdet i sagen var ikke forældet efter den nugældende straffelovs § 93, stk. 2. Nævnet så bort fra fristen i offererstatningslovens § 13 under hensyn til, at sagen vedrørte seksuelt misbrug af mindreårig, og idet der for denne type sager i straffeloven er indført særlige forældelsesregler, således at forældelsen først løber fra skadelidte er 18 år. Da der ikke blev afsagt dom i sagen, forældes erstatningskravet efter 5 år i henhold til 1908-lovens § 1, nr. 5. Ansøger fandtes dog ikke at skulle "bære risikoen" for, at gerningsmanden var under den kriminelle lavalder, og der blev på denne baggrund set bort fra forældelsesfristen. Det blev endvidere af nævnet lagt til grund, at ansøger ville være blevet tilkendt godtgørelse for tort, såfremt gerningsmanden var blevet dømt. Nævnet tilkendte herefter ansøger 30.000 kr.

7.5.2 Politianmeldelse i sager vedr. plejepersonale mv.

En særlig tilfældegruppe udgør plejepersonale og pædagoger mv., der bliver udsat for vold fra en patient mv. I disse sager foretages der ofte slet ikke politianmeldelse. Vedrørende disse situationer fremgår det af forarbejderne til offererstatningslovens § 10, at kravet om politianmeldelse bør fraviges i de konkrete tilfælde, hvor politianmeldelse er undladt, fordi pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn taler imod politianmeldelse. Der henvises i øvrigt til årsberetning 2004, afsnit 7.1.2.

N.j.nr. 11-02952-2005 I sagen var ansøger som pædagog på et psykiatrisk hospitals retspsykiatriske afdeling af en patient blevet tildelt et hårdt knytnæveslag i ansigtet, hvorved ansøgers briller knustes. Skaden var sket den 03-01-2004, og blev anmeldt til politiet af hospitalet den 02-03-2004. Nævnet besluttede at bortse fra den sene politianmeldelse, idet nævnet lagde vægt på, at skadevolderen var kendt, og at der i sådanne sager vedr. pædagoger og plejepersonale gælder en mindre restriktiv praksis med hensyn til kravet om politianmeldelse.

7.5.3 Medvirken til politiets opklaring af sagen

Kravet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, om politianmeldelse antages endvidere at indebære, at ansøgeren skal have medvirket i fornødent omfang til politiets opklaring af sagen. Bevidst fortielse af oplysninger eller lignende modvilje mod at medvirke til sagens opklaring medfører således normalt, at der ikke kan tilkendes erstatning i henhold til offererstatningsloven.

N.j.nr. 11-02337-2004 Ansøger, en 28-årig mand, søgte erstatning i forbindelse med et slagsmål i Frederikshavn, som ansøger selv var en del af. Til politiets afhøringsrapport oplyste ansøger, at han ønskede en bestemt forsvarsadvokat tilkaldt, og at han ikke ønskede bistand fra nogen anden. Den ønskede advokat havde kontor i København og kunne derfor ikke forventes at komme til stede under afhøringen i Frederikshavn. Herefter nægtede ansøger at udtale sig. Endvidere nægtede ansøger at underskrive blanketten vedrørende anmodning om bistandsadvokat, ligesom ansøger nægtede at give samtykke til indhentning af lægelige oplysninger vedrørende sine skader. Først i forbindelse med domsforhandling af sagen 3 måneder senere, afgav ansøger forklaring om forholdet. Nævnet afslog i medfør af principperne i offererstatningslovens § 10 at tilkende ansøger erstatning. Nævnet lagde afgørende vægt på, at ansøger ikke i tilstrækkeligt omfang havde medvirket til politiets opklaring af sagen. Nævnet bemærkede, at ansøger havde nægtet at medvirke til sagens opklaring, idet han ikke ville udtale sig til politiet, hvilket havde medført, at politiet måtte henlægge sagen.

7.5.4 Krav ikke gjort gældende i retten

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det tillige en betingelse for at få erstatning fra staten, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten.

N.j.nr. 12-00416-2005 Ansøgeren var en filippinsk pige, der som 13-årig blev gift med den danske skadevolder, der dengang var 62 år. Skadevolderen blev dømt for i lidt over et år – inden ansøgers 15 års fødselsdag – jævnligt at have haft samleje med hende. Skadevolderen blev desuden dømt for besiddelse af børnepornografi, herunder billeder af ansøgeren. Ved et retsmøde i sagen under efterforskningen afgav ansøgeren forklaring. Hun fik i samme forbindelse beskikket en bistandsadvokat. Ved sagens behandling i byretten mødte bistandsadvokaten og fremlagde erstatningsopgørelse med krav om godtgørelse for tort. Efter at være blevet vejledt om vidnereglerne oplyste ansøgeren, at hun ikke ønskede at afgive forklaring i retten. Advokaten oplyste endvidere, at ansøgeren frafaldt sit godtgørelseskrav på 30.000 kr. I landsretten mødte bistandsadvokaten ligeledes og blev beskikket. Ansøgeren afgav forklaring, men erstatningsspørgsmålet blev ikke behandlet. Det var advokatens opfattelse, at ansøgeren var blevet påvirket af skadevolderen, dels til ikke at afgive forklaring, dels til at frafalde sit erstatningskrav. Efterfølgende fremsatte advokaten krav om godtgørelse for tort over for nævnet. Nævnet afslog ansøgningen i medfør af offererstatningslovens § 10, stk. 1. Nævnet lagde vægt på, at ansøgeren i byretten frafaldt sit erstatningskrav og i landsretten efterfølgende ikke nedlagde påstand om erstatning. Nævnet lagde endvidere vægt på, at ansøgeren på tidspunktet for domsforhandlingen i byretten var 26 år, og at hun var repræsenteret af bistandsadvokat under sagens behandling i både byretten og landsretten. Nævnet bemærkede, at frygt for repressalier normalt ikke anses som en undskyldning for ikke at medvirke til sagens opklaring eller nedlæggelse af erstatningspåstand i retten.

7.6 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 A – ERSTATNINGSNÆVNETS STILLINGTAGEN TIL SAGER, HVORI DER FORELIGGER DOM

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, betaler nævnet som udgangspunkt erstatning i overensstemmelse med en eventuel dom om erstatningsspørgsmålet. Efter § 11

a, stk. 2, gælder dette dog ikke, hvis skadevolderen har anerkendt ansøgerens erstatningskrav, og kravet derfor ikke er prøvet af retten.

I nævnets sager **13-00059-2004** og **13-00060-2004** forelå en speciel situation. Ansøgerne, to danske søstre (A og B), havde været udsat for røveri, frihedsberøvelse og trusler. Episoden fandt sted i den ene søsters lejlighed i Jylland, hvortil den ligeledes danske gerningsmand havde tiltunget sig adgang. A blev desuden ved trussel med kniv tvunget til at følge med gerningsmanden ned i et nærliggende parkanlæg, hvor hun blev udsat for seksuelle overgreb. Straffesagen blev behandlet ved de norske domstole, idet gerningsmanden var blevet udleveret til Norge med henblik på retsforfølgning for et drab begået i 2001. Lagmannsretten lagde til grund, at sagen skulle behandles efter den norske straffe- og proceslovgivning, ligesom erstatningsspørgsmålet skulle behandles efter norsk ret. Lagmannsretten tilkendte herefter A 100.000 NOK i "oprejsning" (tortgodtgørelse) og 90.000 NOK i skønsmæssigt fastsat erstatning for økonomisk tab. B blev tilkendt 20.000 NOK i "oprejsning" og skønsmæssigt 1.700 NOK i erstatning. Nævnet anerkendte den norske dom som retskraftig i medfør af Lugano-konventionens artikel 26, selv om de danske lovvalgsregler – efter princippet om skadesstedets ret – ville føre til, at dansk og ikke norsk ret skulle have været anvendt ved afgørelsen af de forurettedes erstatnings- og godtgørelseskrav. Nævnet lagde herved vægt på de konventionsmæssige krav om anerkendelse, hvorefter en dom afsagt i et andet konventionsland skal tillægges retskraft, uanset om den kan anses for at være "korrekt" efter dansk ret, medmindre anerkendelsen er i strid med ordre public, eller forholdet er omfattet af en af de udtrykkelige undtagelser i konventionens artikel 27. På baggrund heraf tilkendte nævnet erstatning og godtgørelse til ansøgerne som bestemt ved den norske dom. Nævnet bemærkede, at eventuel senere genoptagelse af sagerne med henblik på tilkendelse af yderligere erstatning ville forudsætte, at ansøgningen vedrørte krav, som ikke måtte anses for dækket gennem de af den norske domstol allerede tilkendte beløb.

7.7 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13 – TOÅRSFRISTEN

Medmindre der foreligger særlige grunde, kan Erstatningsnævnet ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået. Det følger af fristreglen i offererstatningslovens § 13. Fristen kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde, f.eks. hvis ansøger først har fået kendskab til forbrydelsen lang tid efter, at den er begået. Efter nævnets praksis regnes fristen altid først fra det tidspunkt, hvor der foreligger endelig dom i sagen, eller, hvis sagen ikke har været behandlet ved domstolene, fra det tidspunkt hvor efterforskningen er afsluttet.

Nævnets praksis er i de seneste år strammet noget, således at der nu meddeles afslag på ansøgninger indgivet over to år efter endelig dom eller efterforskningens afslutning, medmindre der foreligger en god undskyldning for, at ansøgningen ikke er indgivet tidligere, jf. nærmere herom årsberetningen 2004, afsnit 7.6.

N.j.nr. 06-520-00827 Skadevolder blev i 1991 dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, idet han havde stukket ansøger i maven med en kniv, hvorved ansøger pådrog sig et snitsår ved navlen, der nødvendiggjorde, at ansøger måtte hospitalsindlægges og opereres. Skadevolder betalte dengang erstatning direkte til ansøger, og der blev derfor ikke søgt om erstatning i nævnet. I efteråret 2004 blev ansøger imid-

lertid indlagt med tarmslyng. Der fulgte herefter et længere sygdomsforløb. Det fremgik af en erklæring fra sygehuset, at generne formentlig skyldtes den tidligere operation i forbindelse med knivstik i 1991. Nævnet besluttede på denne baggrund at se bort fra 2-årsfristen i offererstatningslovens § 13. Nævnet lagde vægt på, at ansøger havde fået udbetalt erstatning direkte fra skadevolderen i 1991, at de efterfølgende gener opstod i efteråret 2004, og at ansøger i marts 2005 fremsendte ansøgning til nævnet. Spørgsmålet om årsagssammenhæng mellem hændelsen i 1991 og de opståede gener i 2004 skulle herefter afklares, og sagen blev med henblik herpå forelagt for Arbejds-skadestyrelsen.

N.j.nr. 10-00053-2005 I sagen søgte en kvinde og hendes 5 børn om forsørgertabserstatning i anledning af, at kvindens mand, der var børnenes fader, den 19-08-2001 var afgået ved døden efter at være blevet stukket i halsen, maven og brystet med en kniv. Retten havde på grund af manglende dokumentation ikke taget påstanden om forsørgertabserstatning under påkendelse i forbindelse med straffesagens behandling. Da nævnet kan behandle en ansøgning om erstatning i henhold til offererstatningsloven, uanset om erstatningsspørgsmålet er afgjort ved dom, kunne nævnet således allerede umiddelbart efter afsigelsen af endelig straffedom den 16-10-2002 have behandlet erstatningsansøgningerne. Alligevel udtog ansørgernes advokat den 20-12-2002 stævning mod skadevolderen. Først den 11-11-2004 modtog nævnet en ansøgning, og først den 03-03-2005 faldt der civilretlig dom i sagen. Efter nævnets praksis regnes 2-årsfristen først fra sagens afslutning hos politiet eller anklagemyndigheden. Ansøgningen i nærværende sag var indgivet efter 2-årsfristens udløb. Nævnet fandt imidlertid, at der forelå sådanne særlige omstændigheder, at nævnet alligevel kunne behandle sagen. Nævnet lagde navnlig vægt på, at der var tale om en overtrædelse af straffelovens § 237, at der havde været nedlagt påstand om erstatning i forbindelse med straffesagen, samt at sagen under hele forløbet havde været aktiv.

Princippet i offererstatningslovens § 13 antages at finde tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor nævnet har modtaget første ansøgning inden udløbet af 2-års fristen, men ansøger herefter f.eks. søger om yderligere erstatning og godtgørelse eller om genoptagelse af sagen. En sådan efterfølgende ansøgning vil således efter omstændighederne blive afslået, hvis der er forløbet mere end 2 år siden ansøgeren blev klar over, at den pågældende havde yderligere krav.

I **n.j.nr. 11-03390-2005** afslog nævnet at betale godtgørelse for svie og smerte og varigt mén under henvisning til principperne i offererstatningslovens § 13.

Ansøger havde den 02-06-2001 været udsat for vold med bl.a. kæbebensbrud og tandskade til følge. Den 09-10-2002 bad nævnet om en lægeerklæring til dokumentation af ansøgers krav om godtgørelse for svie og smerte. Nævnet modtog ingen reaktion herpå, før ansøgers advokat ved brev af 14-02-2005 fremsendte en lægeerklæring. Nævnet afslog at betale godtgørelse for svie og smerte, fordi der var gået mere end 2 år, siden nævnet bad om lægeerklæringen.

Nævnet afslog også advokatens anmodning om forelæggelse af sagen for Arbejdsskadestyrelsen. Nævnet lagde vægt på, at det af den indsendte lægeerklæring fremgik, at ansøger siden tilskadekomsten havde haft en sovende fornemmelse omkring underlæben, ligesom tænderne i undermundens sad meget uregelmæssigt. Nævnet fandt ikke,

at ansøger nu kunne rejse krav om godtgørelse for gener, der havde været til stede fra kort tid efter tilskadekomsten.

I sagen **n.j.nr. 11-00499-2004** havde ansøgeren, der var repræsenteret ved bistandsadvokat, alene taget forbehold for eventuelt varigt mén under straffesagen den 09-10-2002. I forbindelse med nævnets behandling af erstatningssagen forelagde nævnet den 25-11-2002 sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på en vurdering af ansøgerens eventuelle méngrad. Bistandsadvokaten meddelte henholdsvis den 22-01-2003 og den 20-08-2003 over for nævnet, at ansøgeren ikke havde noget krav vedrørende erhvervsevnetab. Først den 21-01-2005 oplyste bistandsadvokaten nævnet, at ansøgeren eventuelt havde lidt et erhvervsevnetab.

Nævnet afslog den 31-03-2005 ansøgerens ansøgning om erhvervsevnetabs-erstatning. Nævnet lagde herved vægt på, at ansøgeren ikke havde nedlagt påstand om erstatning for tab af erhvervsevne eller taget forbehold herfor under straffesagen. Nævnet lagde endvidere vægt på, at bistandsadvokaten i forbindelse med sagens forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen den 22-01-2003 og den 20-08-2003 havde oplyst, at ansøgeren ikke havde lidt et erhvervsevnetab i forbindelse med tilskadekomsten. Nævnet lagde endelig vægt på, at ansøgeren først søgte om erhvervsevnetabs-erstatning over to år efter, at nævnet havde forelagt sagen for Arbejdsskadestyrelsen. Ansøgeren burde på tidspunktet for nævnets forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen have vidst, at han muligvis havde lidt et erhvervsevnetab.

7.8 OFFERERSTATNINGSLovens § 14, STK. 1, – SAGENS OPLYSNING FOR NÆVNET

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 14 udgør sammen med nævnets forretningsorden – jf. bekendtgørelse nr. 787 af 12. august 2005 – grundlaget for nævnets behandling af ansøgninger i henhold til offererstatningsloven.

Efter § 14, stk. 1, kan nævnet opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning, herunder ved personligt fremmøde for nævnet, ved i tilfælde af personskade at lade sig undersøge af en læge og om fornødent, eventuelt ved indlæggelse, at lade sig undergive observation og behandling. Nævnet kan endvidere afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, der må anses for nødvendige. Nævnet kan herunder indhente sygehusjournaler eller udkrifter heraf. Efter § 14, stk. 2, kan nævnet endvidere forlange optaget retsligt forhør.

Ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 26. august 2005 om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet mv., (pkt. 8), er det bl.a. præciseret, at nævnet i sager, hvor der undtagelsesvis kan være behov for yderligere oplysninger, er berettiget til at rette henvendelse til vedkommende politimester (politidirektøren) med henblik på, at der til brug for nævnets behandling af erstatningsspørgsmålet foretages yderligere undersøgelser i sagen, uanset at politiets efterforskning i sagen er afsluttet.

Adgangen for nævnet til i medfør af offererstatningslovens § 14 at kræve, at ansøger giver personligt fremmøde for nævnet, eller at der optages retsligt forhør, har ikke været anvendt i praksis.

Folketingets Ombudsmand (Ombudsmandens j.nr. 2004-0081-660) har imidlertid i en redegørelse af 07-12-2005 vedrørende en konkret sag (**n.j.nr. 11-00936-2004**), i hvilken Erstatningsnævnet traf afgørelse den 23-09-2003, kritiseret, at nævnet ikke forud for sin afgørelse tilvejebragte et mere fyldestgørende oplysningsgrundlag for sagen, ud over det materiale politiet havde tilvejebragt. Ombudsmanden fandt det generelt uholdbart, at nævnet i praksis havde afskåret visse sagsoplysningsmidler, som står til nævnets rådighed. Ombudsmanden henstillede på den baggrund til, at nævnet fremover ikke indskrænker de midler, nævnet anvender i sin oplysning af sagerne, således at nogle af de oplysningsmidler, som almindelige forvaltningsmæssige regler og offererstatningsloven giver nævnet hjemmel til at anvende, ikke anvendes i praksis.

I den konkrete sag var en 90-årig kvinde blevet væltet omkuld i et apotek, da en mand forsøgte at passere forbi hende. Manden havde forinden stjålet en indsamlingsbøsse fra Frelsens Hær, som stod opstillet på apoteket. Ved faldet brækkede kvinden bl.a. venstre lårben. Kvinden anmeldte forholdet til politiet og oplyste, at hun ønskede den pågældende straffet, fordi han havde skubbet til hende, da han skulle hurtigt fra stedet. Politiet undersøgte sagen og gennemså blandt andet en videooptagelse fra apoteket. Politiet havde udfærdiget en rapport vedrørende videooptagelsen. Under efterforskningen havde politiet endvidere afhørt en af apotekets farmaceuter som vidne til episoden. Det fremgik af politiets rapport fra afhøringen, at den pågældende farmaceut bl.a. forklarede, at skadevolderen var en narkoman, som hver dag kom på apoteket for at få udleveret sin metadon. Han kom den pågældende dag ind på apoteket som en af de første. På et tidspunkt tilegnede han sig en indsamlingsdåse fra Frelsens Hær. Herefter gik han normalt hen til indgangsdøren, hvor andre kunder var på vej ind. Pludselig faldt en ældre kvinde med rollator på gulvet. Hun var tilsyneladende blevet væltet af den pågældende. På politiets forespørgsel var farmaceuten af den opfattelse, at der var tale om et hædeligt uheld, og vidnet så ikke, om det var den pågældendes krop eller rygsæk, der ramte kvinden. Politiet besluttede på den baggrund den 18-06-2003 at indstille efterforskningen i denne del af sagen, idet der efter politiets opfattelse ikke var rimelig formodning om, at der var begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige. Denne afgørelse påklagede kvinden ikke til vedkommende statsadvokat. Politiet videresendte samtidig til Erstatningsnævnet en ansøgning fra kvinden om erstatning i anledning af tilskadekomsten. Ansøgningen var vedlagt politiets dokumenter fra efterforskningen.

Efter at have gennemgået sagens dokumenter, afslog Erstatningsnævnet den 23-09-2003 at tilkende kvinden erstatning som følge af tilskadekomsten, idet det efter nævnets opfattelse ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skaden var sket ved en overtrædelse af straffeloven. Afgørelsen var truffet i medfør af offererstatningslovens § 1, stk. 1. Efter denne bestemmelse kan nævnet kun tilkende erstatning og godtgørelse for personskade, der er sket ved en overtrædelse af straffeloven. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at det af den nævnte vidneforklaring samt videooptagelse fremgik, at kvinden formentlig var blevet væltet omkuld ved et hædeligt uheld. Nævnets afgørelse var truffet på grundlag af politiets dokumenter, herunder rapporten vedrørende videooptagelsen fra apoteket.

Ved brev af 02-10-2003 anmodede kvinden Erstatningsnævnet om at genoptage sagen, idet hun bl.a. fastholdt, at hun var blevet skubbet omkuld. Den 20-10-2003 rettede kvinden på ny henvendelse til nævnet, idet hun foreslog, at nævnet aflagde hende et besøg for at høre, hvad der egentlig var foregået på apoteket. Hun anførte i den

forbindelse, at hun ikke tidligere var blevet afhørt til sagen af politiet eller anden myndighed.

På baggrund af kvindens henvendelser, genoptog nævnet sagen og traf den 04-11-2003 fornyet afgørelse. Ved afgørelsen fastholdt nævnet sin afgørelse af 23-09-2003 med den deri anførte begrundelse. Nævnet bemærkede, at det fremgik af sagens akter, at kvinden var blevet afhørt af politiet den 01-04-2003.

Ved brev af 12-11-2003 rettede kvinden igen henvendelse til nævnet, idet hun anførte, at det var korrekt, at politiet telefonisk havde stillet hende nogle spørgsmål, men at der ikke havde været tale om en egentlig afhøring. Hun opfordrede på den baggrund bl.a. nævnet til at høre hendes udlægning af sagen. Hun anførte endvidere, at den mand, som havde stået bag hende, da hun faldt, burde have afgivet vidneforklaring, idet han havde set, hvad der foregik.

Nævnet fastholdt ved brev af 18-11-2003 sin afgørelse af 23-09-2003 med den deri anførte begrundelse.

Kvinden rettede efterfølgende den 08-01-2004 henvendelse til Folketingets Ombudsmand om nævnets behandling af sagen.

Ved brev af 19-02-2004 afgav nævnet en udtalelse til Ombudsmanden i anledning af klagen. Nævnet anførte i den forbindelse, at nævnet ikke havde haft den pågældende videooptagelse til gennemsyn, men at nævnet ved sine afgørelser havde lagt vægt på politiets oplysninger herom som gengivet i politiets rapporter. For så vidt angår kvindens anmodning om at få lejlighed til at afgive yderligere forklaring om sagen bemærkede nævnet, at nævnet ikke foretager selvstændig efterforskning i de sager, der indbringes for nævnet, men træffer afgørelse på grundlag af det efterforskningsmateriale, som nævnet modtager fra politiet. Da det fremgik af sagen, at kvinden var blevet telefonisk afhørt af politiet, fandt nævnet ikke, at der i den konkrete sag var grundlag for at antage, at sagen ikke var færdigbehandlet hos politiet.

På baggrund af nævnets oplysninger om, at nævnet træffer afgørelse på grundlag af det efterforskningsmateriale, som nævnet modtager fra politiet, samt oplysningerne om, at nævnet ikke selv havde haft videooptagelsen til gennemsyn, men havde lagt vægt på politiets oplysninger om videoens indhold, bad Ombudsmanden den 12-03-2004 nævnet om en supplerende udtalelse.

Ved brev af 17-03-2004 fremkom nævnet med en ny udtalelse vedrørende sagen. Nævnet anførte i den forbindelse, at efterforskning af mulige lovovertrædelser af straffeloven foretages af politiet. Nævnet fandt derfor, at det faldt uden for nævnets opgaver og kompetencer at foretage oplysning af sagerne, der har karakter af efterforskning. Nævnet oplyste endvidere, at nævnet i henhold til offererstatningslovens § 14, stk. 2, kan forlange retsligt forhør optaget, men at denne hjemmel ikke blev udnyttet i praksis. Ligeledes udnyttedes hjemlen i nævnets forretningsorden (den dagældende bekendtgørelse nr. 808 af 19. november 1998) til at indkalde ansøgeren eller andre, der har kendskab til forholdene, til at afgive forklaring for nævnet ikke i praksis.

Nævnet anførte i den sammenhæng, at nævnets arbejde bygger på den forudsætning, at sagen i strafferetlig henseende er færdigbehandlet af politi, anklagemyndighed eller

domstolene, inden sagen fremsendes til nævnet. Nævnet henviste i den forbindelse til forretningsordenens § 6, stk. 2, 1. pkt., hvorefter politiet normalt først sender ansøgningen til nævnet ved sagens afslutning hos politiet, anklagemyndigheden eller ved domstolene. Nævnet understregede samtidig, at nævnet – når sagen er afsluttet hos politiet – selvstændigt vurderer, om der er begået en overtrædelse af straffeloven. Denne vurdering måtte imidlertid efter nævnets opfattelse foretages på grundlag af de sagsakter, nævnet modtager fra politiet. Nævnet bemærkede i den forbindelse, at nævnet ikke har nogen instruktionsbeføjelser over for politiet, og derfor ikke har mulighed for at pålægge politiet at efterforske en sag yderligere. Nævnet anførte endvidere, at nævnet naturligvis ikke anså sig for bundet af politiets eller anklagemyndighedens vurdering af en sag, men at politiets og anklagemyndighedens vurdering af sagen ofte ville blive tillagt betydelig vægt. Nævnet var endvidere opmærksom på, at det ikke skulle komme en ansøger til skade, hvis politiets efterforskning af sagen efter omstændighederne måtte anses for utilstrækkelig.

Den 22-03-2004 anmodede Ombudsmanden nævnet om en uddybende udtalelse.

Ved udtalelse af 29-03-2004 oplyste nævnet, at nævnets sager behandles alene på skriftligt grundlag, idet fotografier dog kan indgå. Lydbånd, videobånd, besigtigelser o.l. samt mundtlig forklaring for nævnet anvendes ikke i sagsbehandlingen, idet en sådan fremgangsmåde let ville få karakter af politimæssig efterforskning. Endvidere ville denne fremgangsmåde formentlig medføre en forøgelse af sagsbehandlingstiden, idet den ville medføre, at en større del af sagerne skulle behandles på nævnsmøde frem for ved skriftlig cirkulation blandt nævnets medlemmer.

I sin redegørelse af 07-12-2005 – næsten 2 år efter, at kvinden havde klaget til Ombudsmanden – har Ombudsmanden udtalt kritik af nævnets sagsbehandling i den konkrete sag. For så vidt angår spørgsmålet om nævnets oplysning af sagen, har Ombudsmanden anført, at han er enig med nævnet i, at udgangspunktet for nævnets sagsbehandling er den politimæssige efterforskning. Ombudsmanden finder imidlertid, at nævnet i medfør af almindelige forvaltningsretlige regler har en selvstændig pligt til – i forbindelse med sin behandling af sagerne – at fremskaffe det fornødne fyldestgørende oplysningsgrundlag for at kunne træffe en lovlige og rigtig afgørelse. På den baggrund er det Ombudsmandens opfattelse, at nævnet i den konkrete sag ikke var afskåret fra ved selvsyn at gennemse videobåndet fra hændelsen i stedet for at henholde sig til politiets vurdering heraf. Nævnet var heller ikke afskåret fra at indhente en egentlig erklæring fra den tilskadekomne kvinde eller at have forsøgt at få oplyst identiteten på de kunder, som stod omkring hende, for at få deres vurdering af, hvad der var sket. Henset til, at politiet kun havde foretaget telefonisk afhøring af kvinden, og at det i forbindelse med partshøring blev tydeligt, at hun ikke havde fået fyldestgørende mulighed for – i forbindelse med politiets efterforskning af sagen – at referere, hvad der egentlig var foregået, fandt Ombudsmanden, at nævnets oplysningsgrundlag i sagen havde været utilstrækkeligt.

Ombudsmanden fandt det endvidere uholdbart, at nævnet hidtil havde fulgt en praksis, hvorefter lydbånd, videobånd, besigtigelser eller mundtlige forklaringer ikke blev brugt i sagsbehandlingen. Ombudsmanden henstillede derfor til, at nævnet ikke fremover indskrænker de midler, nævnet anvender i sin oplysning af sagerne, således at nogle af de oplysningsmidler, som almindelige forvaltningsretlige regler og offererstatningsloven giver nævnet hjemmel til at anvende, ikke anvendes i praksis.

Nævnet har ved brev af 30-08-2005 meddelt Ombudsmanden, at nævnet tager Ombudsmandens – dengang foreløbige – redegørelse til efterretning.

Det er nævnets vurdering, at flertallet af erstatningsager også fremover vil kunne afgøres på grundlag af det skriftlige materiale, der er tilvejebragt gennem politiets efterforskning. Nævnet vil imidlertid i lyset af Ombudsmandens henstilling fremover i hvert enkelt tilfælde konkret vurdere, om sagen er fuldt tilstrækkeligt oplyst gennem politiets dokumenter, eller om der f.eks. er behov for, at nævnet – eller nævnets sekretariat – indhenter og gennemser eventuelt yderligere materiale i form af lydbånd, videobånd eller lignende. Det vil endvidere efter omstændighederne blive overvejet, om nævnet – i medfør af den ovenfor omtalte cirkulæreskrivelse af 26-08-2005 om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet mv. – skal bede politiet om at foretage yderligere undersøgelser i sagen.

Nævnet har – bl.a. i forbindelse med nævnets bidrag til Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 168 af 13-01-2006 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del) – tilkendegivet, at nævnet, hvis der rettes henvendelse fra ansøgere herom, er indstillet på at genoptage behandlingen af konkrete erstatningsager, hvor nævnet under henvisning til den nævnte tidligere praksis måtte have undladt at gennemse eventuelle videooptagelser eller lignende, der kunne have haft betydning for nævnets afgørelse af sagen.

7.9 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 15, STK. 2, - ADVOKATREPRÆSENTATION OG DÆKNING AF UDGIFTERNE HERTIL

Efter offererstatningslovens § 15, stk. 2, kan nævnet i særlige tilfælde bestemme, at ansøgeren helt eller delvis skal have dækket udgifter, som ansøgeren har afholdt i anledning af sagen, jf. nærmere herom årsberetningen 2004, afsnit 7.7.

Bestemmelsen indebærer, at nævnet undtagelsesvis kan beslutte at tilkende erstatning til ansøger for rimelige og nødvendige advokatudgifter, som den pågældende har haft i forbindelse med sagens behandling i nævnet.

N.j.nr. 11-00711-2004 I sagen havde nævnet indhentet en udtalelse fra Arbejdsskadesstyrelsen om ansøgers varige mén og erhvervsevnetab som følge af tilskadestof. Arbejdsskadesstyrelsen havde den 10-06-2005 vurderet ansøgers méngrad til 10 procent og erhvervsevnetabet til 25 procent. Ved brev af 14-07-2005 modtog nævnet en endelig erstatningsopgørelse fra ansøgers advokat, som advokaten havde udarbejdet på grundlag af Arbejdsskadesstyrelsens udtalelse. Opgørelsen var behæftet med adskillige fejl, herunder særligt derved, at opgørelsen var udarbejdet på baggrund af erstatningsansvarsloven forud for lovændringen med ikrafttræden den 01-07-2002 (lov nr. 463 af 07-06-2001). Nævnet henledte advokatens opmærksomhed på lovændringen og opfordrede advokaten til at fremkomme med en revideret erstatningsopgørelse. Den 15-08-2005 modtog nævnet en revideret erstatningsopgørelse, der ligeledes var behæftet med fejl, herunder fejl i beregningen af ansøgers årsløn i henhold til erstatningsansvarslovens § 7. Ansøgers advokat var beskikket af retten og havde i den anledning modtaget 14.000 kr. + moms i advokatomkostninger. Nævnet opfordrede i sin afgørelse advokaten til helt eller delvist at tilbagebetale de tilkendte omkostninger, idet

de fremsendte erstatningsopgørelser ikke havde kunnet danne grundlag for nævnets tilkendelse af godtgørelse/erstatning. Nævnet orienterede samtidig retten herom.

7.10 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1

7.10.1 Helbredelsesudgifter og "andet tab"

Nævnet kan i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 tilkende erstatning for helbredelsesudgifter og "andet tab", såfremt der er tale om udgifter til rimelige og nødvendige foranstaltninger, der har til formål at få skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med skadelidtes helbredelse.

Nævnet kan imidlertid ikke i medfør af bestemmelsen tilkende erstatning for udgifter på privathospital el.lign., som kunne være opnået gratis på offentligt hospital.

N.j.nr. 11-03091-2005 I sagen blev to skadevoldere dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, i forhold til den kvindelige ansøger. Retten lagde til grund, at der var opstået uoverensstemmelse mellem ansøger og de to skadevoldere. I første omgang slog en af gerningsmændene ansøger i hvert fald tre gange i ansigtet med knyttet hånd i ansøgers lejlighed. Derefter vendte de to gerningsmænd tilbage til ansøgers lejlighed, hvor de i forening væltede ansøger omkuld, og mens hun lå ned, sparkede de hende adskillige gange på kroppen og mindst én gang i ansigtet, ligesom en af gerningsmændene slog ansøger i hovedet med en ølflaske, hvorved flasken knustes. Ansøger havde bl.a. ansøgt nævnet om erstatning for udgift til en MR-scanning, som ansøger havde fået foretaget på et privathospital. På det foreliggende grundlag afslog nævnet ansøgningen med den begrundelse, at nævnet ikke fandt det tilstrækkelig sandsynliggjort, at scanningen havde været lægeligt påkrævet, og at der ikke ville kunne være opnået en lignende undersøgelse på et offentligt hospital. Nævnet henviste i den forbindelse til erstatningsansvarslovens § 1, hvorefter nævnet bl.a. kan yde erstatning for helbredelsesudgifter, der er en følge af skaden, men ikke for behandling eller undersøgelse på et privat hospital, der kunne være opnået gratis på et offentligt hospital. Nævnet tilkendegav dog samtidig, at sagen ville kunne genoptages, hvis ansøger senere kunne dokumentere, at undersøgelserne ved MR-scanningen var lægeligt påkrævet, og at denne eller en lignende undersøgelse ikke kunne være opnået på et offentligt hospital.

Efter omstændighederne kan nævnet i medfør af erstatningsansvarsloven bl.a. yde erstatning til nødvendige rekreationsophold (dog med fradrag af sparet hjemmeforbrug), herunder eksempelvis erstatning for udgifter til et nødvendigt ophold på krisecenter.

N.j.nr. 11-02239-2004 Nævnet afslog i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 efter en konkret vurdering at dække ansøgers udgifter til ophold på krisecenter. Ansøger og ansøgers tidligere samlever (skadevolder) havde to fælles børn. For at skadevolder kunne være sammen med børnene, var han efter aftale med ansøger på besøg i ansøgers lejlighed over nogle dage. Under opholdet tog skadevolder ansøger om halsen, væltede hende ned på gulvet, og holdt hende fast ved at trykke underarmene mod hendes hals i nogle minutter. Umiddelbart efter denne episode tog ansøger ophold på et krisecenter, hvor hun blev boende i omkring 2 ½ måned. I månederne efter episoden fremsatte skadevolder adskillige gange trusler mod ansøger. Truslerne var egnede

til at fremkalde alvorlig frygt hos hende. Ansøger og skadevolder var ikke samlevende på tidspunktet for tilskadekomsten, og ansøger havde selv givet skadevolder adgang til sin bopæl. Nævnet fandt på den baggrund ikke, at det havde været nødvendigt for ansøger at tage ophold på et krisecenter, hvorfor nævnet afslog at dække udgiften hertil.

For så vidt angår udgifter til psykologbehandling, dækker nævnet som udgangspunkt udgifterne til indtil 12 konsultationer, hvis behandlingen er lægehenvist som følge af tilskadekomsten. Efter nævnets praksis er det som udgangspunkt en betingelse, at psykologbehandlingen omfattes af bekendtgørelse nr. 187 af 18-03-2005 om tilskud efter sygesikringsloven til psykologbehandling. Nævnets dækning vil derfor normalt kun omfatte den del af behandlingen, som ikke dækkes af sygesikringen, for tiden ca. 240 kr. pr. konsultation. Hvis ansøger herefter har behov for yderligere psykologbehandling som følge af tilskadekomsten, tager nævnet konkret stilling til, om der er grundlag for at tilkende erstatning for yderligere behandlingsudgifter.

N. j.nr. 06-520-00505 Ansøgeren var af flere skadevoldere blevet tildelt adskillige spark og slag med køller på kroppen, knivstik, stød med strømpistol samt stukket i det ene øje med en stegegaffel, hvorved ansøgeren mistede øjet. Ansøgeren søgte om fuld erstatning for udgifter til psykologbehandling. Ansøgeren var ikke blevet lægehenvist til psykologbehandling. Nævnet besluttede at tilkende ansøgeren *delvis* erstatning for udgifter til psykologbehandling, svarende til den egenbetaling på 240 kr. pr. behandling, som han ville have haft, såfremt han havde opnået lægehenvist til psykologbehandlingen, og behandlingen derfor havde været omfattet af dækning fra sygesikringen. Nævnet henviste ved afgørelsen til, at ansøger ved ikke at have forsøgt at få en lægehenvist til behandlingen, ikke havde iagttaget den almindelige erstatningsretlige regel, hvorefter skadelidte har pligt til at begrænse sit tab. Nævnet lagde på den anden side vægt på, at ansøgeren havde behov for psykologhjælp som følge af tilskadekomsten, og at han efter al sandsynlighed ville være blevet lægehenvist, hvis han havde søgt herom.

N.j.nr. 12-00298-2004 Ansøger – en 15-årig pige – havde flere gange inden for en fem måneders periode fået krænket sin blufærdighed af sin stedfader. Ansøger havde under straffesagens behandling i landsretten bl.a. nedlagt påstand om erstatning for udgifter til psykologbehandling på 6.184,50 kr. Ansøgers mor oplyste i retten, at ansøgers læge ikke havde fundet, at betingelserne for at få offentligt tilskud til psykologbehandlingen var opfyldt. Tiltalte havde i retten anerkendt erstatningsansvaret og kravets størrelse. Landsretten – og senere nævnet – tilkendte ansøger fuld erstatning for udgifterne til psykologbehandling.

Nævnet kan efter omstændighederne endvidere som "andet tab" tilkende erstatning for forlængelse af uddannelse. Det er normalt en forudsætning herfor, at det ved lægeerklæring samt erklæring fra uddannelsesstedet dokumenteres, at det er straffelovsovertrædelsen, der er årsag til forsinkelsen i ansøgers uddannelsesforløb.

N.j.nr. 11-01369-2004 Ansøger holdt nytårsfest, da hans nabo pludselig henvendte sig. Naboen tildelte først en af gæsterne tre knytnæveslag i ansigtet, hvorefter han skar ansøger i halsen med et knust champagneglas, hvorved ansøger bl.a. fik overskåret den store halsvene. Ansøgers blev i forbindelse med hospitalsindlæggelse syet fra venstre øre, ned bag venstre kæbevinkel, ned på venstre side af halsen og skråt frem til midtlinjen. Syningen havde en samlet længde på 25 cm. Ansøger var senere i et

behandlingsforløb med plastikoperationer og psykologbehandling. Ansøger krævede bl.a. erstatning for forlængelse af ansøgers universitetsstudium med 1 år. Nævnet tilkendte ansøger erstatning for forlænget uddannelse i 6 måneder, idet nævnet alene fandt det godtgjort, at ansøgers studium blev forlænget med 6 måneder som følge af tilskadekomsten. Det var således ikke tilstrækkeligt dokumenteret, at der var den fornødne årsagssammenhæng mellem tilskadekomsten og forlængelsen af ansøgers studium ud over 6 måneder. Nævnet lagde herved vægt på, at ansøgeren som følge af skaden alene måtte framelde sig én eksamen, og at han umiddelbart efter den framelte eksamen bestod eksamen i et andet fag. Nævnet fandt ikke, at den omstændighed, at ansøger herefter havde brugt 1 år til at afslutte sin eksamen, kunne anses for at være en følge af tilskadekomsten. Ansøger anlagde efterfølgende retssag mod nævnet bl.a. med påstand om, et nævnet skulle anerkende, at ansøger havde ret til erstatning for forlængelse af studiet også ud over 6 måneder. Københavns byret tiltrådte ved dom af 26-05-2005 nævnets vurdering af sagen.

7.11 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 5

7.11.1 Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde

Efter erstatningsansvarslovens § 5, tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne, hvis en personskade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages der hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende.

N. j.nr. 06-520-00208 Arbejdsskadestyrelsen havde vurderet ansøgerens erhvervsevnetab til 15 procent. På trods heraf afslog nævnet ansøgerens krav om erstatning for tab af erhvervsevne, idet nævnet – på grund af ansøgerens personlige og erhvervsmæssige situation forud for tilskadekomsten – anså det for tvivlsomt, om ansøgeren ville være kommet i arbejde, hvis skaden ikke var indtrådt. Nævnet fandt således ikke, at ansøgeren reelt havde lidt et erhvervsevnetab. Nævnet lagde vægt på, at ansøgeren gennem længere tid kun havde haft en meget spinkel tilknytning til arbejdsmarkedet. Ansøgeren havde været uden arbejde siden 1998 og var det stadig på tidspunktet for sagens behandling i nævnet i august 2005. Nævnet lagde endvidere vægt på, at ansøgeren ikke tidligere havde kunnet gennemføre jobtræningstilbud fra kommunen, og at ansøgeren selv havde oplyst overfor kommunen, at han ikke mente, at han var i stand til at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Nævnet tilkendegav dog samtidig, at spørgsmålet vedrørende eventuel erstatning for tab af erhvervsevne kunne genoptages, såfremt ansøgerens erhvervsmæssige situation måtte ændre sig.

7.12 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 7 – FASTSÆTTELSE AF ERHVERVSEVNETABSERSTATNING

7.12.1 Fastsættelse af årsløn

Efter erstatningsansvarslovens § 6 fastsættes erstatning for tab af erhvervsevne blandt andet på grundlag af ansøgers årsløn. Årslønnen fastsættes i medfør af samme lovs § 7, stk. 1, som ansøgerens samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden. Årslønnen opgøres således ikke i kalenderåret, men fra datoen for tilskadekomsten og et år bagud.

Efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, kan årslønnen dog fastsættes skønsmæssigt, når særlige indtægts- eller ansættelsesforhold eller andre særlige forhold har gjort sig gældende.

Som anført i årsberetningen for 2003, afsnit 7.9.1, har nævnet, hvis ansøgeren gennem længere tid kun har haft en vag tilknytning til arbejdsmarkedet, som udgangspunkt anvendt en standardårsløn på 165.000 kr. ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne. Standardårslønnen kan ikke anvendes, hvis ansøger har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, heller ikke selv om ansøgers faktiske årsløn er lavere end standardårslønnen, jf. nærmere årsberetningen 2004, afsnit 7.11.1.

N. j.nr. 06-520-02618 Arbejdsskadestyrelsen havde vurderet ansøgerens erhvervsevnetab til 80 procent. Ansøgerens årsløn i året forud for tilskadekomsten udgjorde 141.049 kr. Nævnet fastsatte i medfør af erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, skønsmæssigt ansøgerens årsløn til 190.000 kr. Nævnet lagde herved på den ene side vægt på, at ansøgeren i årene forud for tilskadekomsten havde haft en løs tilknytning til arbejdsmarkedet, idet ansøger indimellem havde haft beskæftigelse inden for tjenererhvervet og andet ufaglært arbejde. På den anden side lagde nævnet vægt på, at ansøger umiddelbart forud for skaden var i arbejde som teglværksarbejder, hvor han oppebar en ugeløn på ca. 4.200 kr.

Nævnet har i ultimo 2005 – navnlig på baggrund af udviklingen i dagpengesatserne – besluttet at forhøje den standardårsløn på 165.000 kr., der som nævnt anvendes ved beregningen af erstatning for erhvervsevnetab i sager, hvor ansøger kun har haft en vag tilknytning til arbejdsmarkedet. Nævnet har således fundet det rimeligt, at standardårslønnen i sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2006 eller senere, indtil videre fastsættes til 210.000 kr.

7.13 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 15, STK. 3, – REGULERING AF ERSTATNINGS- OG GODTGØRELSESBELØB

Efter erstatningsansvarslovens § 15, stk. 3, fastsættes erstatning og godtgørelse på grundlag af de beløb, der efter bestemmelsens stk. 1 var gældende på det tidspunkt, hvor erstatningen og godtgørelsen kunne kræves betalt efter § 16, stk. 1.

I **n.j.nr. 11-00680-2004** havde nævnet lejlighed til at tage stilling til beregningen af godtgørelsen for varigt mén i henhold til erstatningsansvarslovens § 4 i en situation,

hvor der var udbetalt en acontogodtgørelse for varigt mén på et tidspunkt, hvor godtgørelsen pr. méngrad afveg fra det beløb, som var gældende på tidspunktet for nævnets endelige afgørelse om ménogodtgørelse.

Ansøger var den 18-01-2003 udsat for et overfald, hvor han blev slået, sparket og trampet i hovedet. Ved overfaldet pådrog ansøger sig bl.a. en hjerneskade. Nævnet tilkendte den 13-05-2004 ansøger en foreløbigt fastsat aconto ménogodtgørelse på 152.875 kr., svarende til en méngrad på 25 % i medfør af erstatningsansvarslovens § 15, stk. 3. Godtgørelsen blev fastsat på grundlag af taksten for godtgørelse pr. méngrad i 2003 (6.115 kr.), idet forfaldstidspunktet ansås for at være den 18-12-2003 – en måned efter kravets fremsættelse i retten. Nævnet forelagde samtidig sagen for Arbejdsskadestyrelsen, der den 29-05-2005 fastsatte méngraden til 100 %. På grundlag af udtalelsen fra Arbejdsskadestyrelsen tilkendte nævnet ved afgørelse af 26-09-2005 ansøger yderligere godtgørelse for varigt mén på 483.750 kr., svarende til en méngrad på 75 %. Nævnet fandt således, at den endelige ménogodtgørelse måtte beregnes som $100 \text{ pct.} - 25 \text{ pct.} = 75 \text{ pct.} \times$ taksten for godtgørelse pr. méngrad i 2005, som udgjorde 6.450 kr.

7.14 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 16, STK. 2, – FORRENTNING AF GODTGØRELSE OG ERSTATNING

Efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, forrentes godtgørelse og erstatning fra det tidspunkt, hvor den kan kræves betalt efter bestemmelsens stk. 1 – det vil sige 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse.

N.j.nr. 10-00058-2005 Skadevolder var i Vestre Landsret dømt for overtrædelse af straffelovens § 237 ved den 02-08-2002 at have dræbt ansøgerens mor ved kvælning. Herefter havde skadevolder bidt brystvorterne af liget og henkastet det i en mergelgrav. Skadevolder blev idømt 12 års fængsel. Erstatningsnævnet tilkendte i overensstemmelse med Vestre Landsrets dom ansøgeren 110.596 kr. i forsørgertabserstatning, jf. erstatningsansvarslovens § 14. Der var søgt om erstatning med tillæg af renter fra skadesdatoen. Ved sin afgørelse fastslog nævnet, at erstatningskrav som følge af skader, der er indtruffet den 01-07-2002 eller senere, forrentes i medfør af erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, 1 pkt., fra 1 måned efter, at skadevolder har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Nævnet fandt, at forrentning af erstatningskrav i henhold til erstatningsansvarslovens § 16 tidligst begynder på det tidspunkt, hvor kravet fremsættes over for skadevolderen, jf. herved bemærkningerne til lovforslag nr. 143 af 10-01-2001. En skadevolder kunne derimod ikke i relation til § 16 anses for at kunne bedømme erstatningskravets størrelse allerede på skadestidspunktet. I den konkrete sag blev erstatningskravet fremsat i landsretten den 02-12-2004, og kravet måtte således forrentes fra 1 måned efter denne dato. Nævnet fandt ikke i medfør af erstatningsansvarslovens § 27 grundlag for at fravige rentereglen i erstatningsansvarslovens § 16.

7.15 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26, stk. 1 OG 2, - TORTGODTGØRELSE

7.15.1 *Frihedsberøvelser*

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort.

N.j.nr. 11-02611-2004 Ansøgeren, en 26-årig kvinde, havde været udsat for vold i form af flere knytnæveslag på kroppen og i baghovedet samt et hårdt spark i brystregionen. Ansøgeren pådrog sig en mindre flænge i baghovedet. Skadevolder kørte derefter ansøgeren og to andre forurettede rundt i en bil i op til 3 timer. Skadevolder blev i retten fundet skyldig i bl.a. overtrædelse af straffelovens § 244 og § 261, stk. 1. Retten fandt det ikke bevist, at skadevolder tvang ansøgeren ind i bilen, men retten lagde til grund, at ansøgeren var så bange for skadevolder, at hun ikke turde forlade bilen af frygt for at blive forfulgt af skadevolder. På baggrund af frihedsberøvelsens varighed, tilkendte Erstatningsnævnet i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, ansøgeren 10.000 kr. i godtgørelse for tort.

N. j.nr. 13-00067-2004 Ansøgeren var i to tilfælde – på grund af gæld til de tiltalte – blevet tvunget til at følge med de tiltalte i en bil og til at forsøge at begå røveri i alt 6 gange, hvilket mislykkedes. De tiltalte blev i retten dømt for ulovlig tvang og medvirken til forsøg på røveri, jf. straffelovens § 260 og § 288, stk. 1, jf. § 21 og § 23. Nævnet afslog ansøgers krav om erstatning for tort i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1. Nævnet lagde vægt på, at ansøgeren ikke havde været undergivet en egentlig frihedsberøvelse, jf. straffelovens § 261, i forbindelse med, at han blev tvunget til at forsøge at begå røverierne. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at ansøgeren reelt havde haft mulighed for at bevæge sig frit rundt, og således f.eks. kunne have taget kontakt til politiet.

7.15.2 *Æreskrænkelser*

Som det fremgår ovenfor, indeholder erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, endvidere hjemmel til, at der kan tilkendes tortgodtgørelse i anledning af retsstridig krænkelse af en andens ære. Bestemmelsen må imidlertid ses i lyset af offererstatningslovens udgangspunkt om, at der alene kan tilkendes erstatning/godtgørelse i anledning af en straffelovsovertrædelse, der har medført personskade, jf. offererstatningslovens § 1.

I **n.j.nr. 13-00079-2004** og **13-00080-2004** søgte to fængselsfunktionærer om godtgørelse for tort som følge af æreskrænkelser, jf. straffelovens § 267, stk. 1. De to fængselsfunktionærer havde anlagt privat straffesag mod en indsat i den institution, hvor de arbejdede. Den indsatte havde i et klagebrev til Justitsministeriet anklaget de pågældende funktionærer for alkoholisme og skrevet, at de oftest arbejdede i beruset tilstand. Retten fandt de fremsatte udtalelser æresfornærmende og kendte udtalelserne ubeføjede. Retten tilkendte en godtgørelse på 1.000 kr. for æreskrænkelser til hver af funktionærerne. Nævnet afslog ansøgningerne om tortgodtgørelse. Nævnet lagde vægt på, at fængselsfunktionærerne havde været udsat for en æreskrænkelser, men at de efter de foreliggende oplysninger ikke var påført personskade eller anden skade, der berettigede til erstatning fra staten.

7.15.3 Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, skal det ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen tillægges vægt, at krænkelser er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 (forbrydelser i familieforhold) eller 24 (forbrydelser mod kønssædeligheden). Bestemmelsen blev indsat i loven ved lov nr. 463 af 7. juni 2001. Lovændringen tog bl.a. sigte på at fordoble det hidtidige godtgørelsesniveau i sædelighedssager, således at udgangspunktet ved udmåling af godtgørelse for tort ved fuldbyrdet voldtægt er 60-70.000 kr. og omkring det halve ved forsøg på voldtægt.

Godtgørelsen i de enkelte sager fastsættes ud fra en vurdering af de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Nævnet lægger i den forbindelse blandt andet vægt på karakteren af de seksuelle krænkelser, den anvendte tvang eller vold, varigheden af forbrydelsen, hvor forbrydelsen er sket, om der har medvirket en eller flere gerningsmænd og, hvis der er tale om forsøg, hvor fremskredent forsøget har været.

I andre sædelighedssager end voldtægt og forsøg på voldtægt fastsættes godtgørelsen mere skønsmæssigt, men under hensyn til de samme momenter, der er anført ovenfor.

N.j.nr. 12-00237-2004 Ansøger var på vej hjem fra en veninde, da hun opdagede, at en mand fulgte efter hende. Manden gik hen til ansøger og sagde til hende "du skal slikke mig", hvorefter han tog halsgreb på hende, og trak hende ind i en baggård. Først befølte manden ansøgers bryster uden på tøjet. Herefter trak han ansøgers trøje og bluse af, og befølte igen ansøger på brysterne. Dernæst trak manden ansøgers bukser og trusser ned til knæene, hvorefter han begyndte at slikke ansøger i skridtet. Manden havde under episoden den ene hånd for ansøgers mund. Da det lykkedes ansøger at få frigjort sin mund, begyndte hun at råbe om hjælp. Manden tildelte herefter ansøger et knytnæveslag på munden, men da ansøger fortsatte med at skrig, flygtede manden fra stedet. Nævnet anså episoden for at have været et forsøg på voldtægt, og tilkendte i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, ansøger 35.000 kr. i godtgørelse for tort.

N.j.nr. 12-00206-2004 Ansøger, en kvinde på 28 år, havde været i byen med nogle veninder. På en bar var hun kommet i kontakt med en ung mand, der havde købt to drinks til hende, som hun drak.

På et tidspunkt, da ansøger drak af sin drink, syntes hun, at den smagte mærkeligt, men hun drak lidt af den alligevel. Hun følte sig pludselig meget fuld og omtåget, og hun havde på fornemmelsen, at der var puttet noget i hendes drink. Hun gik derfor ud for at lede efter sine veninder.

Udenfor mødte hun en anden ung mand, som sagde, at han vidste, hvor hendes veninder var. Han fik ansøger til at følge med hen til nogle buske og træer, hvor han nu greb hende, så hun faldt bagover. Manden pressede sin hånd mod ansøgers ansigt, så hun kom helt ned at ligge på ryggen. Manden trak ansøgers bukser og trusser ned, og ansøger råbte og kæmpede for at komme fri. Manden fra baren kom nu til stede, og han stak en stor kæp op i skridtet på ansøger, mens den anden mand holdt hende ne-

de. Hun fik kæppen stukket op i skeden 3 gange, indtil hun til sidst fik kæmpet sig fri, hvorefter hun selv fjernede kæppen fra skridtet og undløb fra gerningsstedet.

Under hensyn til forholdets grovhed tilkendte nævnet 40.000 kr. til ansøger i godtgørelse for tort.

N.j.nr. 11-04755-2005 Ansøger, en 56-årig mand, havde været udsat for seksuelt betonet vold udøvet af en 26-årig lettere mentalt retarderet kvindelig bekendt. Kvinden havde opsøgt ansøger i hans lejlighed, hvor hun gav ham flere slag i hovedet, på kroppen samt på arme og ben. Kvinden hældte også lim ud over ansøger. Efterfølgende beordrede kvinden ansøger til at tage sit tøj af, hvorefter hun klippede totter af hans hår og klippede ham i penis med en køkkensaks. Han blev efterfølgende bundet til en radiator med en ledning. Han blev bundet omkring halsen og på sine hænder. Ansøger sad bundet i noget tid og mistede bevidstheden, hvorefter kvinden slog ham i hovedet. I anledning af overgrebet tilkendte nævnet ansøger 10.000 kr. i godtgørelse for tort.

N.j.nr. 12-00298-2004 Ansøger – en 15-årig pige – havde flere gange inden for en fem måneders periode fået krænket sin blufærdighed af sin stedfader. Stedfaderen havde i to tilfælde indfundet sig på ansøgers værelse, hvor han optog fotos af ansøger, mens stedfaderen formåede ansøger, der sov, til at holde om sit lem. Stedfaderen havde endvidere, mens ansøger sov, trukket hendes trusser til side og befølt hendes bagdel, samtidig med at han optog fotos heraf. Stedfaderen havde yderligere anbragt et trådløst webcamera skjult på badeværelset, med hvilket han havde optaget fotos af ansøger, som var delvis nøgen. Stedfaderen havde ligeledes over en periode på 2 måneder med et trådløst webcamera, som han havde skjult på ansøgers værelse, optaget en lang række fotos af ansøger, hvor ansøger var nøgen. Stedfaderen blev i landsretten idømt 4 måneders fængsel for krænkelserne, og landsretten bestemte, at stedfaderen skulle betale ansøger en godtgørelse for tort på 20.000 kr. Nævnet traf afgørelse i overensstemmelse hermed.

N.j.nr. 12-00241-2004 Ansøgeren – en 15-årig pige – havde været udsat for seksuelle krænkelser under et besøg hos sigtede, der var piercer. Ansøger indfandt sig på sigtedes bopæl for at få forkortet en "stav" i en tungepiercing, som sigtede tidligere havde lavet på ansøger. Efter at have foretaget det omtalte indgreb, førte sigtede en hånd ind under ansøgers bluse, hvor han berørte hendes bryster og brystvorte. Sigtede trak efterfølgende ansøgers bukser ned, hvorefter han førte nogle af sine fingre 2-3 cm. op i skeden på hende. Han berørte endvidere ansøgers klitoris med en piercingstav gennem ca. ½ minut, hvorefter han igen stak en finger op i hendes skede. Herefter trak sigtede ansøgers busker op igen. Efter lidt tid trak sigtede igen ansøgers bukser af, hvorefter han bagfra førte sin finger ind i hendes skede. Samtidig rørte han igen ansøgers bryster og fik hende efterfølgende til at røre hans penis, som på det tidspunkt var erigeret. Nævnet tilkendte ansøger 20.000 kr. i godtgørelse for tort, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, jf. stk. 2. Nævnet lagde vægt på, at der var flere tilfælde af indføring af sigtedes finger i ansøgers skede, berøring af ansøger under tøjet samt berøring af sigtedes penis på sigtedes opfordring.

N.j.nr. 12-00607-2005 omhandlede erstatning for tort efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, til den på skadestidspunktet 12-årige ansøger i anledning af seksuelle overgreb begået mod hende af en pædagogmedhjælper, som var ansat på den insti-

tution, hvor ansøger var anbragt af kommunen. Skadevolderen blev i sagen dømt ved byretten for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1 og 2, § 223, stk. 1, jf. til dels § 224, ved i perioden fra den 28-03-1999 frem til august 2000 i adskillige tilfælde at have haft samleje med ansøger, ligesom han i flere tilfælde havde befølt og slikket ansøger i skridtet og havde formået ansøger til at slikke på hans kønslem. Derudover blev skadevolder dømt for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, jf. til dels 224, ved i perioden fra august 2000 til maj 2002 på hans bopæl at have haft samleje med ansøger, ligesom han slikkede ansøger i skridtet og formåede ansøger til at slikke på hans kønslem og i ét tilfælde indførte sit kønslem i ansøgers endetarm. Nævnet tilkendte i anledning af overgrebene ansøger en godtgørelse for tort på 60.000 kr.

7.16 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26, STK. 3, – KRÆNKELSESODTGØRELSE

Bestemmelsen om krænkelsesgodtgørelse findes i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden i tilfælde, hvor der ikke er lidt tort, jf. § 26, stk. 1, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særlig groft angreb mod en andens person eller frihed. Krænkelsesgodtgørelse ydes således i de grænsetilfælde, hvor forbrydelsen ikke direkte har været egnet til at krænke offerets selv- og æresfølelse, og hvor der derfor ikke ydes godtgørelse for tort, men hvor forbrydelsen desuagtet er af en sådan karakter, at den generelt set er egnet til at skabe meget betydelig angst og længerevarende psykiske belastninger for offeret.

Kravet om forholdets grovhed indebærer, at der skal være tale om en forbrydelse, der har medført alvorlig utryghed og angst hos ofret, og som også generelt set er egnet til at skabe betydelig frygt og bekymring. Ved vold er det en forudsætning, at volden er sket under anvendelse af våben, eller at der er tale om vold gennem flere timer. Kravet om forbrydelsens grovhed indebærer endvidere, at forholdet også ved strafudmålingen skal betragtes som værende af grovere karakter. Det er således udgangspunktet, at forbrydelsen skal kunne medføre fængsel omkring 1 år eller derover.

Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader.

Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, at niveauet for krænkelsesgodtgørelsens størrelse som udgangspunkt er 10.000 kr.

Der henvises vedrørende bestemmelsen endvidere til omtalen i årsberetningen 1997, afsnit 5.21, der dengang fandtes i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2.

N.j.nr. 11-04437-2005 Ansøgeren – en på skadestidspunktet 6 måneder gammel baby – havde ifølge en erklæring fra Retslægerådet været udsat for ryste- eller ruskevold ("Shaken Baby Syndrome"). Retslægerådet fandt, at ansøger med stor sandsynlighed ville få blivende symptomer i form af hjerneskade af motorisk, sproglig og kognitiv art. Politimesteren i Glostrup havde i medfør af retsplejelovens § 771, stk. 1, nr. 2, opgivet påtale for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, mod barnets forældre.

Nævnet tilkendte i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, krænkelsgodtgørelse med 10.000 kr. Nævnet tilkendegav samtidig, at spørgsmålet om krænkelsgodtgørelsens størrelse kunne genoptages i nævnet, når ansøgers méngrad nærmere kunne fastsættes, senest inden 10 år.

I den ovenfor under pkt. 7.15.1 nævnte sag – **n.j.nr. 13-00067-2004** – i hvilken ansøgeren flere gange var blevet tvunget til røveriforsøg, afslog nævnet endvidere ansøgers krav om krænkelsgodtgørelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Nævnet lagde vægt på, at ansøgeren ikke havde lidt alvorlig skade, og at forbrydelserne ikke var sket under anvendelse af våben. Betingelserne for at tilkende krænkelsgodtgørelse – der er kumulative – ansås således ikke for at være opfyldte.

N.j.nr. 11-03064-2005 og 11-03065-2005 (sagerne angår samme forhold som sagen med n.j.nr. 11-03065-2005, der er omtalt ovenfor i afsnit 7.1.2.) Ansøger i sagen 11-03065-2005 var ansat i et posthus og var i den forbindelse udsat for at røveri. Røveriet foregik ved, at en mandsperson kontaktede ansøger ved at give hende en seddel, hvorefter han sagde "læs". Det fremgik af sedlen, at der var tale om et røveri, samt at der var anbragt en tidsindstillet bombe i lokalet, som ville blive udløst, hvis ansøger ikke adlød. Gerningsmanden sagde ikke yderligere under forløbet. Efter at have fået penge udleveret, gik gerningsmanden roligt mod udgangen. Andre vidner forklarede om episoden, at gerningsmanden havde en pistol i hånden, og at der formentlig var tale om en legetøjspistol. Ansøger lagde ikke mærke til, at gerningsmanden havde en pistol. Nævnet besluttede ikke at tilkende ansøger krænkelsgodtgørelse i henhold til erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger under røveriet ikke var blevet truet med våben. Det forhold, at gerningsmanden havde oplyst, at der befandt sig en bombe i lokalet, var ikke trussel nok til at udløse krænkelsgodtgørelse. Nævnet lagde endvidere vægt på, at røveriet ikke havde medført alvorlige skader for ansøger, idet ansøger alene havde været sygemeldt i 2 dage.

Ansøger i sagen 11-03065-2005 var ansat i samme posthus, men havde ikke været til stede under røveriet. Ansøger kom ind i ekspeditionslokalet på tidspunktet, hvor gerningsmanden var ved at forlade lokalet. Ansøger blev af sin kollega gjort opmærksom på røveriet og gik efter gerningsmanden. Da gerningsmanden nåede døren, vendte han sig mod ansøger, og sigtede på hende med en pistol. Det var tydeligt for ansøger, at der var tale om en legetøjspistol. Hun standsede op, hvorefter gerningsmanden fortsatte ud af lokalet. Nævnet afslog at tilkende krænkelsgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Nævnet lagde herved navnlig vægt på, at ansøger ikke havde været i tvivl om, at det var en legetøjspistol, gerningsmanden sigtede med. Nævnet fandt på den baggrund ikke, at forbrydelsen over for ansøger havde haft en sådan grovhed, at betingelserne for at tilkende krænkelsgodtgørelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, var opfyldte.

7.17 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 A – GODTGØRELSE TIL EFTERLADTE

Godtgørelse til efterladte ved dødsfald i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 A kommer kun på tale ved dødsfald, der er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Bestemmelsen vil derfor typisk finde anvendelse i tilfælde, hvor dødsfaldet er for-

voldt ved overtrædelse af straffelovens § 237 (manddrab), § 246 (grov vold med døden til følge) eller eventuelt § 252 (hensynsløs fareforvoldelse).

Er dødsfaldet forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237, er udgangspunktet, at der skal betales godtgørelse. Er døden derimod forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 246 eller § 252, afhænger det af en konkret vurdering af karakteren af tiltaltes handling og den lidelse eller krænkelse, som derved er påført de efterlevende, om der skal betales godtgørelse. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, om dødsfaldet er forvoldt på en særlig brutal eller krænkende måde, om afdøde har været udsat for omfattende vold eller seksuelle krænkelse inden døden, eller om døden er forvoldt på en særlig pinefuld måde. Det kan også indgå i vurderingen, hvor "tæt" de efterladte har været på begivenhederne. Har et barn f.eks. været til stede i forbindelse med drabet på en af sine forældre, kan dette i sig selv tale for tilkendelse af godtgørelse.

Udgangspunktet for godtgørelsens størrelse ved forsætligt drab er 100.000 kr. Ved dødsfald som følge af grov uagtsomhed kan godtgørelsen fastsættes til et mindre beløb, idet det dog i lovens forarbejder forudsættes, at der ikke tilkendes helt bagatelagtige beløb.

Godtgørelsen kan udbetales til personer, der stod afdøde særlig nær. Det vil som udgangspunkt sige afdødes efterladte ægtefælle eller samlever, mindreårige børn og, hvis afdøde var mindreårig, afdødes forældre. Ved mindreårige børn vil det som udgangspunkt være uden betydning, om barnet rent faktisk boede sammen med afdøde, og om barnet selv er i stand til at forstå de særlige omstændigheder omkring dødsfaldet, der begrunder godtgørelsen. Hjemmeboende voksne børn vil som udgangspunkt også være omfattet af bestemmelsen.

Der kan udbetales en godtgørelse i den størrelsesorden, der er omtalt ovenfor, til hver af de efterladte, som stod afdøde særlig nær.

Bestemmelsen, der er gældende for skader sket den 23-01-2003 og senere, er nærmere omtalt i årsberetningerne for 2003, afsnit 7.13 og 2004, afsnit 7.14.

N.j.nr. 10-00056-2005, 10-00055-2005 og 10-00012-2004 I sagerne var en familiefar blevet stukket med kniv i halsen med delvis overskæring af den store halspulsåre til følge, hvorved han afgik ved døden. Afdødes 2 børn, der var henholdsvis 24 og 29 år på skadestidspunktet, ansøgte nævnet om godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a om godtgørelse til efterladte. Begge børn begrundede bl.a. ansøgningerne med, at de altid havde stået deres far meget nær. Nævnet afslog ansøgningen, idet nævnet ikke fandt, at ansøgerne var berettiget til godtgørelse til efterlevende. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at det af bemærkningerne til erstatningsansvarslovens § 26 a fremgår, at hvis der er tale om voksne børn, der er flyttet hjemmefra, er der i almindelighed ikke grundlag for at tilkende en godtgørelse i anledning af en af forældrenes død, medmindre de pågældende må antages at have bevaret en helt særlig tilknytning, eller barnet f.eks. først er flyttet hjemmefra umiddelbart før dødsfaldet. I sagen fandt nævnet, at der ikke var tale om sådanne helt særlige omstændigheder, at udgangspunktet for anvendelsen af bestemmelsen kunne fraviges. Som et eksempel på et tilfælde, hvor kravet i bestemmelsen angående børns helt særlige tilknytning til afdøde var opfyldt, henviste nævnet til U 2005.340 H. I sagen blev datteren, hvis mor var blevet dræbt af datterens stedfar, i Vestre Landsret tilkendt

115.000 kr. i godtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens § 26 a. Landsretten lagde ved dommen vægt på de særlige omstændigheder, hvorunder drabet blev begået, herunder at datteren overværede en del af episoden og forsøgte at komme sin mor til hjælp. Nævnet tildelte afdødes hustru erstatning på 193.620 kr. for tab af forsørger svarende til forskellen mellem den erstatning, som ansøger var berettiget til efter erstatningsansvarslovens § 13, og den kapitaliserede værdi af erstatningen efter arbejdsskadesikringsloven. Afdødes hustru og børn havde endvidere ansøgt om erstatning for psykologbehandling. Nævnet afslog ansøgningen med henvisning til, at nævnet i forbindelse med erstatning som følge af dødsfald kun kan betale erstatning mv. efter erstatningsansvarslovens §§ 12-14 a og § 26 a, hvilket fremgår af offererstatningslovens § 2.

I sagerne **n.j.nr. 10-00049-2004, 10-00050-2004 og 10-00051-2004** var ansørgernes 10-årige datter blevet dræbt ved kvælning. Skadevolderen havde forinden – under overvindelse af modstand fra pigen – berørt hendes kønsdel med sit kønslem, en finger eller en genstand. Der var bl.a. søgt om erstatning for begravelsesudgifter samt godtgørelse til efterladte i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a. I medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a tilkendte nævnet hver af forældrene godtgørelse til efterladte på 100.000 kr. Efter forespørgsel fra nævnet oplyste advokaten, at der var udbetalt 15.252 kr. i begravelseshjælp fra forsikringssselskabet. Der var ansøgt om begravelsesudgifter på i alt 32.337 kr. Ca. halvdelen af beløbet vedrørte vedligeholdelse af gravsted, hvilke udgifter der ikke kunne anses for at være hjemmel til at tilkende erstatning for. De resterende udgifter udgjorde 16.934,50 kr. I dette beløb var fratrukket begravelseshjælp udbetalt af kommunen. Nævnet frattrak det beløb, der var udbetalt i erstatning fra forsikringssselskabet og tilkendte herefter ansøger 1.682,50 kr.

København den 4. juni 2006

M. Lerche

Bilag 1

Oversigt over forekomsten af de enkelte straffelovsovertrædelser i 2005

Strfl. §§ 119-121	145
Strfl. § 123	16
Strfl. § 210	7
Strfl. §§ 216-217	110
Strfl. §§ 218-221	16
Strfl. §§ 222-223 a	103
Strfl. § 224	45
Strfl. § 232	100
Strfl. § 237	24
Strfl. § 237, jf. § 21	19
Strfl. § 241	1
Strfl. § 244	1786
Strfl. §§ 245-246	615
Strfl. § 249	5
Strfl. § 252	22
Strfl. §§ 260-261	22
Strfl. § 276, tasketyveri	21
Strfl. § 276, § 291 og § 293	11
Strfl. § 288	298
Strfl. i øvrigt	43
Strfl. kapitel 24 i øvrigt	0
Strfl. kapitel 25 i øvrigt	1
Politivedtægten	7
OEL § 1, stk. 1, 2. pkt.	0
Andet	13
I alt	3430

Bilag 2

Tilkendte erstatninger i 2005 fordelt på erstatningsposter

	Sagsgruppe 10	Sagsgruppe 11	Sagsgruppe 12	Sagsgruppe 13	I alt
Helbredelsesudgifter		547.955	65.765	23.882	637.602
Tandbehandling		1.365.651	24.497		1.390.148
Transport		92.510	13.997	2.995	109.502
Personlige ejendele		531.231	17.410	6.446	555.087
Mistede kontanter		19.984	2.000	2.000	23.984
Tab af skoleår o.l.		925			925
Andet tab	934	435.489	7.294	99.596	543.313
Varige helbredelse- sudg.		81.975			81.975
Tingsskade		11.864			11.864
Tabt arbejdsfortjeneste		7.068.368	168.232	75.430	7.312.030
Svie og smerte	10.440	9.337.218	506.400	208.185	10.062.243
Varigt mén		15.233.752	171.950	346.140	15.751.842
Tab af erhvervsevne		27.954.709	54.000	375.000	28.383.709
Tab af erhvervsevne, EAL § 8		400.260	129.000		529.260
Begravelsesudgifter	72.403				72.403
Tab af forsørger, ægte- fælle	1.024.525	115.113			1.139.638
Tab af forsørger, børn	1.340.296				1.340.296
Overgangsbeløb			35.000		35.000
Tort		540.000	9.911.025	182.104	10.633.129
Krænkelsegodtgørelse		786.333	55.000	40.000	881.333
Efterladtegodtgørelse	985.000	130.000	60.000		1.175.000
Advokatudgifter	27.450	926.300	24.135	26.375	1.004.260
Andre udgifter	934	13.757			14.691
Erstatninger i alt	3.461.982	65.593.394	11.245.705	1.388.153	81.689.234
Erklæringer betalt af nævnet	1.756	1.059.350	60.513	40.342	1.161.960
Lægeerkl. bet. af ansø- ger/advokat		167.573	9.400	3.800	180.773
Tandlægekonsulent		33.332			33.332
Lægekonsulent		24.400			24.400
Gebyr til Arbejdsskade- styrelsen		561.900	25.000	15.000	601.900
Udgifter til sagens behandling i alt	1.756	1.846.555	94.913	59.142	2.002.365
Udbetalt i alt	3.463.738	67.439.949	11.340.618	1.447.295	83.691.599

Sagsgruppe 10: Straffelovsovertrædelser, der har medført døden

Sagsgruppe 11: Voldsforbrydelser og røverier

Sagsgruppe 12: Sædelighedsforbrydelser

Sagsgruppe 13: Andre straffelovsovertrædelser og forbrydelser

Bilag 3

Oversigt over meddelte afslag i 2005

Påtaleopgivelse	121
Frifindende dom	81
Nødværge	3
Ej straffelovsovertrædelse	62
Ej personskade	38
Udland	2
Afslag efter både § 1 og § 6	9
Færdselsuheld	12
Formueskade	1
Tingsskade	22
Egen skyld	9
Forsørgertabserstatning til børn gl. lov	0
Tandskade, henvis til forsikring	9
Skoletandpleje	2
Arbejdsskade ny lov	8
Arbejdsskade gl. lov	0
Varig mén ulykkesforsikring gl. lov	3
Bortfald af ansøgning	41
Tilbagekaldelse af erstatning	9
Politi i tjeneste	19
Indsat i fængsel	2
§ 7 - dækning fra anden side	44
For sen anmeldelse	62
Fastholdelse af afslag	34
Ej medvirket til politiets opklaring	9
Krav frafaldet i retten	33
Erstatning som ved dom	6
Overskridelse af 2 årsfrist	23
Ej medvirket til nævnets oplysning	3
Svie og smerte ej sygemeldt	20
Svie og smerte over maxbeløb	1
Tort	6
Godtgørelse efter § 26,3	4
Andre årsager	81
Afslag på genoptagelse	17
I alt	796